Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 56 (14167) | 1976 оной мартын 6, суббото | Сэн 2 мүнгэн.

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съезд тухай

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съезд мартын 4-дэ Москвада, Кремльдэхи Съезднүүдэй ордон соо хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

Съезд зүблэхэ зүйлэйнгөө удаадахи асуудал—партиин Центральна органуудые hунгаха асуудалые хаража эхилбэ.

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съезд

СЪЕЗДЫН ХААГДАХЫН УРДА ТЭЭ НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

Нүхэд делегадууд!

Манай партиин XXV съездэ hунгаhан Центральна Комитедэй нэгэдэхи Пленум хүдэлмэреэ мэнэ hаяхан дүүргээ. Энэ Пленумэй хүдэлмэриин дүнгүүд тухай мэдүүлхэыемни зүбшөөгыт.

Нэгэ нэгэдэлтэй, жагсаалтай байлгын оршон байдалда үнгэрhэн энэ Пленум дээрэ партиин Центральна Комитедые хүтэлбэрилхы органуудые нэгэн дуугаар hунгаа. Пленум КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарьяар нүхэр Л. И. Брежневые нэгэн дуугаар hунгаа. **(Нэрьемэ, удаан альга ташалга. Бултадаа hуурнhaa бодоно. Зал соогуур «Ура!» хашхараан шууяана).**

Пленум дээрэ Политбюро гэшүүдээр нүхэд **Л. И. Брежнев (альга ташалга), Ю. В. Андропов (альга ташалга), А. А. Гречко (альга ташалга), В. В. Гришин (альга ташалга), А. А. Громыко (альга ташалга), А. П. Кириленко (альга ташалга), А. Н. Косыгин (альга ташалга), Ф. Д. Кулаков (альга ташалга), Д. А. Кунаев (альга ташалга), К. Т. Мазуров (альга ташалга), А. Я. Пельше (альга ташалга), Н. В. Подгорный (альга ташалга), Г. В. Романов (альга ташалга), М. А. Суслов (альга ташалга), Д. Ф. Устинов (альга ташалга), В. В. Щербицкий (альга ташалга)** мүн нэгэн дуугаар hунгагдаба. Политбюрогой гэшүүндэ кандидадуудаар нүхэд **Г. А. Алиев (альга ташалга), П. Н. Демичев, (альга ташалга), П. М. Машеров (альга ташалга), Б. Н. Пономарев (альга ташалга), Ш. Р. Рашидов (альга ташалга), М. С. Соломенцев (альга ташалга)** hунгагдаа.

ЦК-гай секретарьнараар **Л. И. Брежнев, М. А. Суслов, А. П. Кириленко, Ф. Д. Кулаков, Д. Ф. Устинов, Б. Н. Пономарев, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, К. Ф. Катушев, М. В. Зимянин, К. У. Черненко** hунгагдаба. **(Альга ташалга).**

Нүхэр **А. Я. Пельше** КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Партийна хиналтын комитедэй түрүүлэгшээр баталагдаа. **(Альга ташалга).**

КПСС-эй Центральна шалгалтын комисси нүхэр **Г. Ф. Сизовые** түрүүлэгшээрээ hунгаба. **(Альга ташалга).**

Нүхэд делегадууд!

Партиин шэнээр hунгагдаhан Центральна Комитедэй гэшүүд тэдээндэ этигэл найдабари үзүүлhэнэйнь түлөө съездын делегадуудта үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэхыемни намда даалгаhан байна. Центральна Комитет бүхыдөө, тэрэнэй hунгаhан Политбюро ба Секретариат тэдээндэ даалгагдаhан харюусалгые эрхимээр дүүргэхын тулада али бүхы юумэ хэхэ гэжэ таанадые найдуулхыемни зүбшөөгыт.

Партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ, тиимэ болохолоороо, коммунизмын хэрэгэй, эб найрамдалай хэрэгэй шэнэ ехэ илалтануудые түйлаха ябадал хангаха гээшэ бидэнэй гол зорилго болоно гэжэ тоолонобди.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съезд хүдэлмэреэ дүүргэхээ байна.

Съезд хадаа үнгэрhэн табан жэлэй түсэбэй дүнгүүдые зүбшэн хэлсээ, бии болоhон дүй дүршэлые анхаралтайгаар, бодомжотойгоор шэнжэлээ, ерээдүйн сагта бидэнэй бэелүүлхэ түсэбүүдые хаража үзөө. Саашадаа хүгжэн ургахын тулада хаана шэнэ арга боломжонууд, шэнэ арга чөөсэнүүд бииб гэжэ бидэ мүнөө үлэмжэ hайнаар харанабди, партиин үмэнэ табигдажа байгаа зорилгонуудые эли тодоор ойлгонобди.

Съезд ерээдүйн жэлнүүдтэ партиин бэелүүлхэ политическэ гол хараа шугамые тодорхойлоо.

Нүхэдүүд, манай XXV съезд оронойнгоо хүсэ шадалые улам саашадаа бэхижүүлхын түлөө, совет хүнүүдэй ажабайдалай хэмжээе дээшэлүүлхын түлөө, манай ниитын бүхы ажабайдалые наринжуулан hайжаруулхын түлөө тэмсэхэ шэнэ зорилгонуудые табиhан байна. Тэрэ хадаа гадаадыншье политикын талаар, эб найрамдалай болон уласхоорондын харилсаа холбооной түлөө, арадуудай эрхэ сүлөөгэй, бэсэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэ тодорхой шэнэ зорилгонуудые табиhан байна.

Съездын табиhан түсэбүүд — энэмнай хүнгэхэн бэшэ, нилээд шанга түсэбүүд мүн. Тэрэнэй табиhан зорилгонууд — энэмнай тон ехэ зорилгонууд мүн. Зүгөөр бидэ найданабди, нүхэдүүд, эдэ түсэбүүд бодото дээрээ бэелүүлэгдэхэ, эдэ зорилгонууд шиидхэгдэхэ байха гэжэ бидэ батаар найданабди. Тэдэнэр хадаа манай социалис Эхэ ороной улам саашадаа hалбаран мандаха ябадал хангаха, совет хүнүүдэй амгалан ба хүхюун жаргалтай байдал хангаха зорилготой юм. Тиимэhээ тэдэнние бүхы совет арадай дэмжэхэ байhаниинь hэжэглэлтэгүй.

Нүхэдүүд! Манай съездын хүдэлмэри энэ залhаа холо саагуур гараhан шэнгеэр үзэгдөө. Энэ хүдэлмэри бүхы партийна организацинуудта, заводууд болон научна институтуудта, колхозууд болон совхозуудай полинууд, фермэнүүд дээрэ — үргэн уужам манай бүхы орон дотор үнгэргэгдөө гэжэ хэлэлтэй. Хэдэн миллион совет хүнүүд Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съездые hайн hайхан хэрэгүүдээр, өөрэдынгөө ажалай эгээл эрхим үрэ дүнгүүдээр угтаха гэжэ эрмэлзэhэн байна. Эдэнь хэды гээшэб, энэ габшагай ажалай, энэ hайн hайхан мүрысөөнэй гайхамшагта үрэ дүнгүүд! Зарим тэды үрэ дүнгүүд тухай дурдаhуу!

«Сибирь» гэжэ атомна ледокол болзорhоо урид уhанда табигдаба. Совет олон янзын хүнгэн автомашинанууд дээрэ шэнэ түхэлэй «Москвичууд» болон ВАЗ-ууд нэмэжэ ороо. 350 хүниие hуулгаад ниидэхэ ИЛ-86 түхэлэй томо самолёдые хабсаргаха шухала шатань болзорhоо урид дүүргэгдэв. ЯК-42 гэжэ шэнэ самолёдой ниидэлгын туршалганууд эхилээ. Ленинградайхид 1 миллион 200 мянган киловаттын орон доторхи эгээл хүсэтэй турбогенератор байгуулаа, харин оронаймнай нүгөөдэ захада Совет Алас-Дурна зүгэй гидроэнергетикын түрүүшын ГЭС — Зейскэ ГЭС промышленна элшэ хүсэ үгөө. Урда зүгтэ Хойто Крымэй каналай түрүүшын, дүрбэн зуун километр утатай ээлжээе бариха гол хүдэлмэри дүүргэгдээ, харин Союзай зүүн-хойто зүгтэ полиметаллнуудай, түмэрэй рудагай, апатидуудай шэнэ хэбтэшэнүүд нээгдэв. СССР-эй Наукануудай академи шухаг, дэлхэй дээрэ эгээл томо оптическа телескоп абаад, ашаглалгада тушаагаа.

Энэл даа, совет хүнүүдэй өөhэдынгөө Коммунис партиин XXV съездые угтаhан алдарта хэрэгүүд! Энэ хадаа, нүхэдүүд, манай обществэ дотор парти болон арадай үг зорилгын, зориг хүсэлэй болон ажал хэрэгүүдэй бата нэгэн байhанай эгээл хүсэтэ, эгээл нүлөө ехэтэй гэршэ жагсаал болоно бшуу. Баатарлиг эдэ хэрэгүүдтэ хабаадалсаhан хүн бүхэн, тэрэ хадаа коммунист гү, али партийнабэшэ байгшье хамаагүй, манай съездын хүдэлмэридэ үнэхөөрөө өөрынгөө хубита оруулаа ха юм.

Совет патриотизмын, мүн коммунизм байгуулгын манай ниитэ агуу ехэ хэрэг тухай анхарал оролдолго гаргажа байhанай гайхамшагта гэршэ мүн гэжэ энэ хубитыень парти үндэрөөр сэгнэнэ.

Үгышье гэбэл, ондоо юумэ —үдэр бүхэндэ, час бүхэндэ манай съездын нэрэ дээрэ ерэhэн, мүнөөшье болотор ерэжэл байhан олон мянгаад бэшэгүүдые, телеграммануудые абажа харагты. Соведүүдэй ороной политическэ талаараа болбосоронги, эдэбхитэй эрхэтэн—манай совет хүнэй, дүлэтэ патриот ба интернационалистын түлөө сэдьхэлээ хүдэлгэнгүй, омогорхонгүй эдэниие уншахын аргагүй байна.

Энэ оорсэ янзын баримтата түүжын удхатай таанад, нүхэд делегадууд, съездын мэдээсэлнүүдhээ үдэр бүхэндэ танилсаhан байхат. Зүрхэ сэдьхэл ханаама үйлэдбэриин түйлалтанууд тухай мэдээсэлнүүд, халуун амаршалганууд, hайн hайхан хүсэлэнгүүд, эгээл нангин юумэн тухай, совет ёhоной ажабайдалай түхэл маяг, эб найрамдал ба зохёохы хэрэг тухай ажалша хүнүүдэй үнэн зүрхэнэй хөөрөөнүүд эдээн соо бии. Олон миллион ажалшадай айхабтар ехэ эршэ зориг, коммунизм байгуулжа байhан агуу ехэ, хүсэн түгэлдэр гүрэнэй hудалай сохисо эдэ бүгэдэндэ харагданал.

Общественэй хэрэгүүд тухай, манай Эхэ ороной саашанхи хүгжэлтэ тухай эзэн ёhоной анхарал оролдолгоhоо үндэhэтэй хүсэлэн мэдэрэлээ, hанал бодолоо, партиин ленинскэ хараа шугамые хэлбэришэгүйгөөр дэмжэжэ байhанаа ниитэ партийна хуралдаанда мэдүүлэн хандаhан бүхы хүнүүдтэ таанадай үмэнэhөө, нүхэд делегадууд, съездын нэhөө үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт.

Манай партида, манай орондо, совет арадта халуун амаршалгануудые, эгээл hайн hайханиие хүсэhэн хэдэн арбаад мянган бэшэг съездын урда тээ, тэрэнэй хүдэлмэрилжэ байгаа үдэрнүүдтэ эльгээhэн социалис ба капиталис гүрэнүүдэй, эрхэ сүлөөтэй болоhон залуу оронуудай манай гадаадын нүхэдтэ, ханинарта, hайн hанаа сэдьхэлтэй хүнүүдтэ мүн лэ зүрхэ сэдьхэлhээ баяр хүргэхыемни зүбшөөгыт.

Нүхэдүүд! Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай, национально-демократическа партинуудай ба хүдэлөөнүүдэй зуу гаран делегаци манай съездын хүдэлмэридэ хабаадалсаhан байна.

Бусад оронуудтахи ангиин талаар аха дүүнэрнай эндэ, энэ трибуна дээрэhээ, мүн ороной элдэб хото городуудта болоhон олон тоото суглаанууд, митингнүүд дээрэ үгэ хэлэхэдээ, үнэн зүрхэнэй үгэнүүдые Советскэ Союзай Коммунис партида, Совет орондо, манай арадта зорюулаа. Социализм ба коммунизм тээшэ зам арадуудта нээhэн КПСС-эй түүхэтэ үг зорилго тухай эдэнэр хэлэhэн байна.

Эдэ үгэнүүдэйнь түлөө бидэ баярланабди; тиин бүхы оронуудай коммунистнуудые, хүдэлмэришэдые, национальна ба социальна эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө бүхы тэмсэлшэдые ээлжээндээ ингэжэ найдуулхые хүсэнэбди: Советскэ Союзай коммунистнууд, бүхы арад интернациональна зорилгонуудаа саашадаашье эрхим hайнаар дүүргэдэг байха юм!

Хүндэтэ нүхэдүүд! Бидэ, съездын делегадууд, үсөөнбди—оройдоол таба мянга шахуу. Гэбэшье бидэниие hунгаhан зон 15,5 миллионhоо үлүү байна. Оронойнгоо бүхы коммунистнуудта съездын үмэнэhөө манай дайшалхы дүлэтэ амаршалга хүргэхыемни, эдэнэй ажал хэрэгүүдтэ, эдэнэй түсэбүүдтэ, эдэнэй ажабайдалда амжалта хүсэхыемни зүбшөөгыт.

Хараалhан зорилгонуудые бэелүүлхын тула бултадаа ехээр, эршэмтэйгээр хүдэлхэ ёhотойбди гэжэ бидэ hайн мэдэнэбди. Коммунист бүхэн, партийна организаци бүхэн, партийна комитет бүхэн съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ хубитаяа оруулха ёhотой. Эдэниие тодорхой даабаринуудта, түсэбүүдтэ бэелүүлхын тула съездын урда тээхи мүрысөөндэ мүндэлhэн сэдьхэлэй тэрэ хүсэлэнгые, ажалай тэрэ эршые батадхаха, хангаха хэрэгтэй. Энэнь бэелүүлэгдэхэ байха гээд Центральна Комитет этигэнэ.

Нүхэдүүд! Совет коммунистнуудай бата жагсаалтай, ерээдүйдөө ехэ этигэлтэй, эб найрамдалда дуратай байhан КПСС-эй политикын найдамтай шэнжэнь манай съезд тушаа дэлхэйн хэблэлэй, тэрэ тоодо буржуазна хэблэлэй мэдээсэлнүүд дотор тэмдэглэгдэнэ. Иимэ сэгнэлтыень бидэ бултадаа зүбшөөжэ шадахабди гэжэ hананаб.

Манай ленинскэ партиин түүхые хэдэн олон гайхамшаг съезднүүд шэмэглэнэ. Эдэнэй туд бүхэниинь парти ба ороной ажабайдалда шухала шата болоhон байгаа. Тэдэнэй дунда XXV съезд, нүхэдүүд, ехэ амжалта түйлалтануудай, мүн бодото байдал болон бүтэмжэтэй hайн байhанай, өөhэдынгөө хүсэндэ аажам найдамтай байhанай, коммунизм байгуулгын агуу ехэ хэрэгэйнгээ, дэлхэй дээрэ бата бэхи, үнэн зүб эб найрамдалай түлөө тэмсэлэйнгээ шэнэ илалтануудые түйлахадань бата найдамтайгаар этигэжэ байhанай тэмдэг доро үнгэрhэн съезд боложо, өөрынгөө онсо, дабтагдашагүй hуури эзэлхэ байhандань hэжэглэлтэгүй!

Советскэ Союзай Коммунис парти мандаха болтогой!

Баатаршалгата совет арад хэтын хэтэдэ алдаршаг лэ!

Эб найрамдал — манай дэлхэйн бүхы хүнүүдтэ шухала хэрэгтэй эб найрамдал бата бэхи байг лэ!

Марксизм-ленинизмын туг доро коммунизм байгуулгын шэнэ илалтанууд тээшэ урагшаа!

Нэрьемэ, удаан альга ташалга. Бултадаа hуурнhaa бодоно. Зал соогуур овации дуулдана. Делегадууд үреэл табина: «КПСС-тэ алдар соло!», «Партиин ленинскэ Центральна Комитедтэ — алдар соло! Алдар соло! Алдар соло!», «Ура!»).

ПАРТИИН СЪЕЗДДЭ—АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД

ЗЭДЫН КОМБИНАДАЙХИД ЭЛИДХЭНЭ

КПСС-эй XXV съезддэ зорюулагдаhан олон хүнэй хабаадалгатай митинг комбинатда үнгэргэгдөө. Комбинадай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэришэд, алба хаагшад съездэй хүндэлэлэй социалис мүрысөөнэй үрэ дүнгүүдые согсолжо, абаhан социалис уялгануудаа дүүргэhэн тухай съездэ элидхэхэ рапорт баталан абаа hэн.

Съездын нэрэ дээрэ эльгээhэн коллективэй ажалай рапорт соо комбинадай табан жэлэй үрэ дүнгүүд тодон харуулагдаба.

Хүдэлмэришэдэй, культурна ажабайдалай эрхилхэ хэрэгтэ ехэ анхарал зорюулагдаhан байна. Хамга дээрээ 17 мянга 337 метр байрын талмайтай гэр, 140 үхибүүдые хүмүүжүүлхэ саад, бусад олон барилга бодхогдоhон байна.

Комбинадай коллектив съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэhэн парти, правительствын уряае ажалай ба политическэ ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтажа, шэнэ социалис уялга абаhан байна. Партиин нээгдэхэ үдэрые ажалай шэнэ амжалтаар угтаха гэhэн энэ социалис уялга дүүргэгдээ.

1975 оной 4 hарын, 1976 оной январь hарын продукци худалдаха түсэб 136,2 процент дүүргэгдэбэ. Түсэбhөө гадуур 1,3 процентээр ехэ вольфрамай концентрат үгтөө. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари үлүүлэгдөө. 1975 оной туршада 1034 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэн, 812 тонно түлишэ алмагдаhан байна. Уралан наринжуулгын дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлhэнэй ашаар 754 мянган түхэригэй алмалта хэгдээ.

Юhэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын, съездын хүндэлэлэй социалис уялгануудаа бэелүүлхын түлөө дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй үедэ үйлэдбэриин олон түрүүшүүл элирэн гараа. Тэдэнэр хүбиингаа түсэб, социалис уялгануудаа дүүргэhэн тухай элидхээ. СССР-эй Верховно Соведэй депутат В. И. Афанасьевай даадаг Холтоhоной уурхайн бригада табан жэлэйнгээ даабариие 1975 оной апрелиин 29-дэ, энэ уурхайн Д. Ц. Самбиловай даадаг бригада 1974 оной декабриин 30-да дүүргэhэн байна.

Комбинадай директор И. П. Чепурин, парткомой секретарь М. И. Семенов, завкомой түрүүлэгшэ А. Ф. Ваганов, ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь В. Н. Полянский, бригадирнууд В. И. Афанасьев, Д. Ц. Самбилов коллективэй даабаряар съездын нэрэ дээрэ эльгээгдэhэн ажалай рапорт доро гараа табяа. Гадна съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараhан Холтоhоной рудниигай, заhабариин механическа заводой, туhалбариин ажахын коллективүүд, Холтоhоной уурхайн М. П. Алехинэй, Д. П. Самбиловай, Б. И. Никоновэй, В. М. Ринчиндоржиевай бригадануудай коллективүүд ажалайнгаа амжалта тухай партиин съездэ элидхэбэ.

Комбинадай коллектив, түрүү уурхай, бригаданууд арбадахи табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанар hайжаруулха хэрэгтэ хүсэ шадалаа зорюулан ажаллаха, түрэл партиингаа шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ гэжэ үнэн зүрхэнhөө оролдохо байhанаа партиин XXV съездые найдуулhан байна.

Н. ГУРКОВА,
Зэдын комбинадай ажалай ба салин хүлhэнэй таhагай начальник.

КПСС-эй XXV съезд манай ороной, тэрэ тоодо Буряадай АССР-эй хүн зоной анхаралыень ехээр татана. КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэлые, «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» тухай элидхэлые зүбшэн хэлсэжэ, эдээн соо хэгдэhэн тобшолсолнуудые, табигдаhан зорилгонуудые hайшаан дэмжэжэ байhанаа мэдүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Бурятцелинстрой» трестын 173-дахи оньhожоруулагдаhан нүүдэл колонныш модошо дархашуулай бригадир Г. Г. Бадмаев КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэhэн элидхэлые нүхэдтөө хөөрэжэ байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Онсо анхарал хандуулна

Коммунист Павел Апполонович Хиртуев Доодо Ивалгын отделенидэ ахалагша хонишоноор ажалладаг юм. Тиигээд мүнөө Коммунис партиингаа XXV съездын нээгдэхын урда тээхи үдэрнүүдтэ шэнэ түл абалгаяа шадаал hаа hайнаар үнгэргэхын түлөө үнэн зүрхэнhөө оролдоо.

Тэрэ hамгангаяа хоюулан 539 эхэ хони даажа абаhан байна. Мүнөө эндэ түл абалга эхилэнхэй. Даб дээрэ 40 гаран хурьга абаад, гарзагүй hайнаар түлжүүлжэ байна.

— Эхэ хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлhэнэй дүнгөөр тоолохо болоо hаа, бүхы отарануудта эдэ үдэрнүүдтэ хурьгаднай олоороо абтахаяа байна гээшэ, — гэжэ Ивалгын ОПХ-гай гурбадахи отделениие эрхилэгшэ Владимир Дармаевич Ринчинов хэлэнэ. — Тиимэhээ манай хонишод түл абалгын түлэг дундуур КПСС-эй XXV съездын нээгдэхэ үдэрые угтаа.

Нүхэр Хиртуевтай хаяа хадхажа хүршэ hуудаг нүгөөдэ ахалагша хонишон Бимба Гармажаповай отарада хонид хурьгалжа эхилээ. Тэндэ түл абалгада туhалхаяа Улаан-Үдэ городhоо хүнүүд ерэнхэй. Бимба Гармажапов өөрөө үнинэй хонишон. Тиимэhээ хараалhан зорилгоёо заабол дүүргэхээр ажаллана. Гадна баhал эндэ дүтэхэнэ байрланхай, 1975 ондо 100 эхэ хонин бүриhөө 125 хурьга абажа, Ивалгын голдо эрхим хонишон гэhэн нэрэдэ хүртэhэн Дугар Бальчинович Галсанов түрэл партиингаа съездые ажалай амжалтаар угтахын тулада аhан шадалаараа оролдоо. Мүнөө тэрэнэй отарада хонид олоороо хурьгалжа байна. Коммунист Галсанов абгаад байhан нарай хурьгадтаа онсо анхарал табижа, гарзада оруулангүй, тобир hайнаар томо болгохо зорилго урдаа табинхай.

В. ГАЛДАНОВ.

Хани ёhоной уулзалга

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидадууд, КПСС-эй ЦК-гай секретарьнар Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съездын хүдэлмэридэ хабаадажа байhан хэдэ хэдэн социалис оронуудай Коммунис ба хүдэлмэришэдэй партинуудай делегацинуудан толгойлогшонортой мартын 4-дэ уулзаа.

Болгариин Коммунис партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Т. Живков, Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Я. Кадар, Вьетнамай Ажалшадай партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Ле Зуан, Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Э. Хонеккер, Кубын Коммунис партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Ф. Кастро, Монголой Арадай-революционно партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Ю. Цеденбал, Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Э. Герек, Румыниин Коммунис партиин ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Н. Чаушеску, Чехословакиин Коммунис партиин ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Г. Гусак болон бусад хабаадаа.

(ТАСС).

УЯЛГАЯА ШЭНЭЛБЭ

КПСС-эй XXV съезддэ зорюулагдаhан митинг Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын совхоздо болоо. Эндэ совхозой директор Д. Б. Жамсараев съездын урда тээхи мүрысөөндэ ажахынгаа түйлаhан амжалта тухай хөөрэжэ үгэбэ. Тус ажахы нёдондо хүнэй ажахын бүхы янзын продукци абаха, гүрэндэ худалдаха түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргэбэ. Совхоз байгша ондо гүрэндэ худалдаха хоёр жэлэйнгээ түсэб 105 процент дүүргэлбэ. Мяха гүрэндэ худалдаха нэгэдэхи кварталай түсэб 110 шахуу процент дүүргэгдээ. Мүн февралиин hүүлээр бүхы оньhон техникэ заhабари дууhан хэгдэжэ, Тарилгын үрэhэн хуу бэлэдхэгдэнхэй, түл абалгашье муу бэшээр ябана.

Совхозой хүдэлмэришэд түрэл партиингаа бүхы хараа шугамые дэмжэжэ байhанаа мэдүүлэн, дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абаа. Нэгэнтэ бэшэ аймагай чемпион болоhон тугалшан Б. С. Базарсадаева тугалай шэгнүүр сүүдхэдэ 700 граммаар нэмээхэ гэhэн социалис уялгаяа 900 граммда хүргэхөөр шэнэлбэ. 3-дахи жэлээ хонишоноор хүдэлжэ байhан Ц. Бальжиннмаев 100 эхэ хонин бүриhөө 90 хурьга абаха уялгаяа шэнэдхэжэ, 100-haa 100 хурьга абахаб гэжэ хэлээ. Тиихэдэ 1975 ондо ажахыдаа түрүүлhэн hаалиша Ц. Дагбаева үнеэн бүриhөө 2000 килограмм hү haaхаб гэhэн уялга абаа.

Б. ЖАМБАЛОВ.

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛДЭ ЗОРЮУЛАГДАБА

Партиин XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөндэ аймагай промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай ажалшад оролсожо, шэнэ жэлэй эхинhээ улам эршэмтэйгээр хүдэлhэн байна.

Съездын нээгдэхын урда тээ мүрысөөнэй дүн гаргаhан байнабди. Партиин съездын урда тээхи мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлhэн 9 коллективэй түлөөлэгшэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл партийна съездын нээгдэhэн үдэр аймагай түб Загарайда сугларба. Шэнэ-Бэрээнэй заhабарилгын механическа завод КПСС-эй XXV съездэ рапорт бариха эрхэдэ хүртэhэн байна. «Татарскин ключ» гэжэ карьероуправлениин В. Ф. Трофимовай даадаг газар үрэмдэгшэдэй звенодо партиин райкомой, аймагай гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа, партиин XXV съездын нэрэмжэтэ гэhэн нэрэ олгогдоо. Мүн Шэнэ-Бэрээнэй «Гигант» колхозой О. Т. Афанасьевай даадаг hаалиин фермэ мүн лэ иимэ шанда, үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэhэн байна. Партиин XXV съездын нэрэмжэтэ колхозой Ж. Бадмаевай даадаг хонишодой бригада табан зуугаад хурьгадые абаад, бүрин бүтэнөөр томо болгожо байна. Эдэ болоод бусад коллективэй түрүүшүүл эдэнэрэй дунда бии.

Мүрысөөндэ илаhан коллективүүдэй, түрүүшүүлэй хүндэлэлдэ ажалай алдар солын туг үргэгдөө. Мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлhэн үйлэдбэриин түрүүшүүлдэ улаан тугханууд барюулагдаhан байна. Социалис Ажалай Геройнууд А. П. Кудряшов, П. Р. Чабан гэгшэд ажалай түрүүшүүлдэ улаан тугхануудые барюулба. Энээнhээ хойшо ажалай түрүүшүүлэй иимэ уулзалга Ленин багшын түрэhэн үдэртэ зорюулагдажа үнгэргэгдэхэ юм.

Аймагай промышленна предприятинуудта, колхозууд болон совхозуудта партиин съездын нээгдэхые, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэл хэхые телевизорээр хараhан, радиогоор шагнаhан байна. Удаань газетэнүүдэй ерэхэдэ, съездын материалнуудтай ажалшад танилсаа. Хаа хаанагүй митингнүүд болоно. Партиин съездын болохо байхада, аймагай агитационно поезд колхозууд, совхозуудай бүхы фермэ, гүүртэнүүд болон отарануудаар ябажа, съездын материалнуудые хүн зондо хөөрэжэ үгэhэн байна. Мүнөө аймаг дотор 2 агитбригада хүдэлжэ байна.

Аймагай партийна, советскэ, ажахын зургаануудай эдэбхитэд партиин XXV съездын материалнуудые хүн зондо тайлбарилхаяа хүдөө гараба. Гадна эдэнэр партийна организацинуудта туhаламжа үзүүлхэ юм.

Г. КЛОЧИХИН,
КПСС-эй Загарайн райкомой секретарь.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН XXV СЪЕЗД

АГУУ ПАРТИИН ГИМН

АХА ДҮҮ РЕСПУБЛИКАНУУДАЙ ИСКУССТВО

Кремльдэхи Съезднүүдэй ордон соо концерт болобо

Мартын 4-дэ Кремльдэхи Съезднүүдэй ордон соо үнгэргэгдэhэн концерт алдарта ленинскэ партида, манай агууехэ Эсэгэ орондо. коммунизм байгуулжа байhан совет хүнүүдэй оаатаршалгата туйлалтануудта баярай гимн боложо үнгэрбэ. Тэрэ олон үндэhэ яhатанhaa бүридэhэн совет искусствын уран бэлигтэнэй Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съездэ зохёохы ажалай элидхэл болобо.

Нүхэд Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, Д. А. Кунаев, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, В. В. Щербицкий, П. Н. Демичев, П. М. Машеров, Б. Н. Пономарев, Ш. Р. Рашидов, Г. В. Романов, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев гэгшэд концертдэ байгаа.

КПСС-эй XXV съездэ хабаадалсажа байhан гадаадын Коммунис, хүдэлмэришэнэй, национально - демократическа ба социалис партинуудай делегацинууд зал соо байба.

В. И. Ленинэй дүрэ зурагтай партийна билет, «XXV» гэжэ алтаар бэшэгдэhэн тоонууд сценэ дээрэ улаан тугуудай дунда харагдана. «Таанадта, коммунистнууд, партийна билет гэhэн жабхаланта хоёр үгэhөө баяр баясхалантай юумэн байхагүй». Ордон соогуур сууряатан зэдэлhэн эдэ үгэнүүд эндэ hуугаан хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэл баяраар халяана.

«Эхэ оронhoo үнэтэй юумэн үгы» — ингэжэ Россин Федерациин артистнарай хүгжэмтэ-хатарай ехэ композици нэрлэгдэнэ. Эгээл ехэ союзна республикын уран бэлигтэн совет хүнүүдэй ажалай амжалтанууд тухай, ниитэ нэгэн үг зорилготой ажал хэрэгүүдтэ, хүсэл эрмэлзэлгэнүүдтэ мүндэлhэн хани барисаан тухай тодо hайханаар, урма баяртайгаар харуулба. И. Моисеевэй хүтэлбэри доро СССР-эй арадуудай хатарай академическэ ансамблиин уран хурсаар, залуугай сог залитайгаар гүйсэдхэhэн «Ажалай hайндэр» гэжэ шэнэ хатар энээн тухай хөөрэнэ.

И. Дунаевскиин «Үргэн уужам Эхэ оромни» гэhэн дуунай хүсэн түгэлдэр аялга аяар холоhoo сууряатан зэдэлнэ. Ажаллаха, ажаhууха-дамнай 40 жэл соо туhалжа байhан энэ дуун үргэн дэлюун Эхэ оронойнгоо эзэн болоhон совет хүнэй манифест-дуун мэтээр соностобо.

Украинын ССР-эй түлөөлэгшэдэй гүйсэдхэлгэнүүд арадай уран бэлигтэнэй шадабарине тобойсо харуулаа. Украинын газар дайда хүгжэм дуунай хизаар нютаг гэжэ дэмы алдаршаагүй байха. Г. Веревкын нэрэмжэтэ арадай академическэ хоор, Закарпатиин арадай хоор. Буковинска дуу, хатарай ансамбль. дуушан А. Соловьяненко hайндэрэй концертдэ хабаадахадаа, энээнние үшөө дахин гэршэлээ.

Удаань Белоруссиин аялга хүгжэм зэдэлбэ. И. Жиновичой нэрэмжэтэ арадай оркестр, БССР-эй арадай хоорой эхэнэрнүүдэй бүлэг эдээнтэй харагшадые танилсуулаа. Арадта үргэнөөр дурлагдаhан цимбал гэжэ хүгжэмэй инструментын аялга эдэнэй наадые онсо шэнжэтэй, түхэл маягтай болгоно. С. Лункевичэй хүтэлбэри доро Кишиневой арадай хүгжэмэй оркестр, Узбекистанай «Бахор» гэжэ эхэнэрнүүдэй ансамбль уран бэлигээ харуулжа, хүнүүдые урмашуулба. Киргизэй, Таджигай, Туркмениин оперо, баледэй театрнуудай элитэ мэдээжэ дуушад, хатаршад Б. Минжилкиев, М. Сабирова, М. Бурханов, М. Шахбердыева гэгшэд энэ үдэшэ Дунда Азиин искусствые түлөөлhэн байна.

Алма-Атын дуушан Б. Тулегенова арадайнгаа аялга хүгжэмые нийслэл хотодо асарба.

Эндэ hуугшад номин сэнхир уhатай Балтикын эрьедэ хүрэhэн мэтэ болоно. Кремлиин ордоной сценэ дуушадай ба хатаршадай заншалта hайндэр мэтээр эбхэрэн долгилно. Литвада, Латвида, Эстонидо болодог hайндэрнүүд иимэ хатар наадагүйгөөр үнгэрдэггүй юм. Литвагай ССР-эй «Летува» гэжэ дуу, хатарай академическэ арадай ансамбль «hалбаран сэсэглыш, хизаар нютагни» гэhэн шэнэ композици табиба. Эстониин ССР-эй хүбүүдэй хоор, эрэшүүлэй академическэ хоор мэдээжэ композитор ба дирижер Г. Эрнесаксын зохёоhон «Хани барисаан тухай» шэнэ дуу гүйсэдхэhэн байна.

Кремлиин сценэ дээрэ нефтиин араганууд бии болошоно. Азербайджанай оперо, баледэй академическэ театрай, Армениин ССР-эй академическэ хоорой капеллын, хатарай ансамблиин. Грузиин ССР-эй гүрэнэй капеллын, республиканска дуу, хатарай ансамблиин дуушадай бүлэгэй уран бэлиг олоной анхарал татаа, hонирхол үүсхээ.

Концертдэ хабаадаhан эгээл эдир бага үхибүүдые — Пермиин хатарай училищиин hурагшадые, Черкасса хотын пионернүүд ба hурагшадай ордоной духовой оркестрые зал соо hуугшад альга ташалгаар угтаhан байна. Профсоюзуудай уран hайханай бүлгэмдэ хабаадагшад «Хүдэлмэришэдэн гарнууд» гэhэн дууе гүйсэдхэбэ.

Артистнар-сэрэгшэдые харагшад халуунаар амаршалба. Совет Армиин духовой оркестрнүүдэй, дуу, хатарай ансамбльнуудай нэгэдэмэл коллектив Б. Александровой «Советскэ Союзда алба хэнэб» гэhэн дууе гүйсэдхэхэдөө, Эхэ орондоо үнэн сэхэ байhанаа тангариглаба.

КПСС-эй XXV съездын делегат, Ленинскэ шангай лауреат М. Ульянов, энэ hайндэртэ хабаадагшад концертын түрэсхэлдэ сценэ дээрэ гараба. Советскэ Союзай Коммунис партиин үндэhэ hуури табигша, вождь Владимир Ильич Лениндэ зорюулагдаhан баяр баясхалангай үгэнүүд соностоно. Олон үндэhэ яhатанhaa бүридэhэн совет искусствын хүгжэн hалбаржа байhые харуулhан олон hайндэрэй программа Р. Рождественскиин шүлэгөөр Г. Свиридовэй бэшэhэн «Лениндэ зорюулагдаhан одоор» дүүрэбэ. (ТАСС).

МОСКВА, КРЕМЛЬ, XXV СЪЕЗД

Шэнэ, шэнэ бэшэгүүд, телеграммануд мэдээсэлнүүд, амаршалганууд КПСС-эй XXV съездэ орожо үргэлжэлhөөр. Коммунис партиин ленинскэ хараа шугамые дэмжэжэ байhан тухайдаа, ажалай амжалта, илалтанууд тухай совет хүнүүд эдээн соогоо мэдээсэнэ.

«Түсэбтэ юhэдэхи табан жэлэй хубиингаа даабарине гурбан жэл арба hара соо дүүргэжэ, 1976 оной нэгэдэхи кварталай түсэбые февралиин 23-да дүүргэhэн байнаб гэжэ съездэ хабаадагшадта элидхэнэб. Энэмнай съездэ ажалай бэлэгни болоно.

Бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, энэ жэлэйнгээ даабарине — Агууехэ Октябриин 59 жэлэй ойдо, табан жэлэйнгээ түсэбые 3,5 жэл соо дүүргэхэ уялга абааб.

Эб найрамдал бэхижүүлхэ, арад зоной аша туhа, зол жаргал хангаха тухай эсэшэ сусашагүй оролдолго гаргадаг Коммунис партиин дотоодын ба гадаадын политикые нүхэдтэеэ хамта бүрин хүсэдөөр hайшаанаб. эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ эсэшэ сусашагүй ажал ябуулhанайнь түлөө КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежневтэ үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэнэб.»

Коммунистнуудай агууехэ партиин зэргэдэ жагсан, ажаллажа ябаhандаа омогорхоноб! Эхэ оронойнгоо түлөө, партиингаа түлөө, манай хүсэн түгэлдэр совет арадай түлөө омогорхоноб!» —гэhэн мэдээсэл Москвадахи туршалтын-техническэ фабрикын оёдолшон КПСС-эй XXV съездын делегат Н. Павлюкова КПСС-эй XXV съездэ эльгээбэ. Энэ мэдээсэл доторнь манай асари ехэ ороной бүхы хүн зоной ажалай эршэ, коммунистнуудай түүхэтэ хуралдаагаар мүндэлhэн бүгэдэ арадай патриотическа хүдэлөөн элеэр харагдана.

«Южкузбассуголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй «Распадская» уурхайн түрүүшын ээлжээн болзорhoo жэлээр урид ашаглалтада оруулагдаба. Даабариhaa гадуур 1 миллионhoo үлүү тонно кокслогдодог шулуу нүүрhэ малтаhан байна. Хүдэлмэришэн бүхэн hара соо 115 тонно шулуу нүүрhэ малтана.

Уурхайн хоёрдохи ээлжээе болзорhoонь урид ашаглалтада оруулхын, 1976 оной ба бүхы табан жэлэй түсэбые, социалис уялгануудые дүүргэхын түлэ бүхы хүсэеэ элсүүлхэбди.

«Путь к коммунизму» колхозой Дондохи түрүүшын эхэнэрнүүдэй тракторна бригада табан жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэээ. Уялгануудаар хараалагдаhанhaa 1,5 мянган тонноор ехэ ороохо хуряаhан байна. Мүнөө бригада түсэбтэ арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ үндэр баян ургаса хуряахын түлөө тэмсэжэ байна. Намарай тарилга агротехническэ таарамжатай hайн болзорто хэгдээ hэн. Мүнөө хабарай тарилгада хабаадуулагдаха оньhoто техникэ бэлдэгдэжэ байна. Тарьяа хуряаха арбадахи табан жэлэй даабарине ту соо дүүргэхэбди. Б

Социалис Ажалай
РСФСР-эй Верховно
дэй Президиумэй
Л. Тихомирова ко
вэйнгээ даалгабараа
мэдээсэлдэ гар табяа.

Совет искусствын
мэдээжэ ажал ябуу
эдэнэй дунда С
Ажалай Герой, С
арадай артистка, Л
ба Гүрэнэй шангуу
реат Г. Уланова, С
арадай артистка И. А
ва, СССР-эй арадай
СССР-эй Гүрэнэй
лауреат С. Лемешев
Союзай Ехэ театрай ко
тивэй мэдээсэлдэ гар

СССР-эй Наук
академиин гэшүүн-ко
пондент А. Сам
СССР-эй Наукануудай
демиин прикладной ма
тикын институдай
коллективэй үмэнэhөө
съездэ мэдээсэл эль
байна.

Бэшэгүүд, телегр
нууд XXV съездын нэ
рэ орожо үргэлжэлhөөр.

* * *

КПСС-эй XXV съездэ эльгээгдэhэн олон тоото амаршалгануудаи, ажалай мэдээсэлнүүдэй дунда КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэhэн КПСС-эй ЦК-гай элидхэл тухай hанамжанууд ехэ hуури эзэлнэ. Съездын хүдэлмэрие совет хүнүүд hуларшагүй анхаралтайгаар адаглаха зуураа, социалис мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, партиин табиhан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хүсэлэнтэй байhанаа мэдүүлнэ гээд бэшэгүүд, телеграммануд соо хэлэгдэнэ.

«Амурсталь» заводой металлургнууд П. Буренин, А. Митрошкин, В. Гридаенко болон бусад ингэжэ мэдүүлнэ: элидхэл дотор тодорхойлогдоhон КПСС-эй ЦК-гай дотоодын болон гадаадын холын хараата, сэсэн мэргэн политикые халуунаар hайшаан дэмжэнэбди. Манай булад хайлуулагшадай бригада ажалаи амжалтануудаар харюусан, дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абаба: түсэбhөө гадуур 150 тонно булад хайлуулха, 100 тонно мазут алмаха.

Минскдэхи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй токарь, Социалис Ажалай Герой Д. Червяков хөөрэнэ: манай ороной дотоодын болон гадаадын байдал тухай элидхэл соо гүнзэгы шэнжэлэлэй хэгдэhэниинь бидэнэртэ этигэл найдабари түрүүлнэ. Эб найрамдалай түлөө гэмсэлдэ партиингаа хараа шэглэлые зүрхэ сэдьхэлээрээ дэмжэнэб. Манай партиин съездын захяа заабарие амжалтатайгаар дүүргэхын тула бүхы хүсэеэ, дүй дүршэлөө, эрдэм мэдэсээ элсүүлхэб.

Эвенкийскэ национальна округой ангуушан М. Курейский: КПСС-эй түсэбүүд намда, партиинабэшэ хүндэшье дүтэ, ойлгосотой байна. Минии багахан арадай оронойнгоо бусад арадуудтай зэргэ дабшахынь түлөө ехэ оролдолго гаргаhанайнь, анхарал хандуулhанайнь түлөө түрэл ленинскэ партидаа, Совет правительствадаа, Танда, хүндэтэ Леонид Ильич, үнэн зүрхэнhөө баяр баясхалан хүргэнэб. Мүнөө манай арад совет арадуудай таhаршагүй хубинь болонхой. Минии орон нютаг Россин эгээл гээгдэнги тулюур, үгытэй ядуу хизаар байhан hаа, харин мүнөө хүгжэнги социалис экономикотой, үндэр соёл культуратай нютаг болонхой.

Салават хотын нефтехимическэ комбинадай ахалагша аппаратчик В. Бушин ингэжэ хөөрэбэ: бидэнние большевистскэ урагшаа шууд зориhон, Ленинэй хэрэгтэ хизааргүй үнэн сэхэ байхаар hургадагайнь, залуушуулые хүмүүжүүлгэдэ бүхы хүсэеэ элсүүлдэгэйнь түлөө аха үетэндөө, коммунистнуудта баяр баясхалан хүргэнэбди.

Түсэбтэ арбадахи табан
лэй даабарине 4 жэл 9
соо дүүргэжэ, эрхим ш
тай продукци гаргахые,
ниие гүрэнэй шанартай
дэгтэ хүртүүлхые уял
бди.

**Минскэ областиин «С
ловичный» совхозой ha
шан, БССР-эй Верховно
ведэй депутат Т. Распа**
30 гаран жэл соо ам
тайбанаар ажаhууна,
ланабди. Хүн зонон ба
hайжараа, hуурин тос
танигдашагүй болоторо
билаа. Коммунис парти
Центральна Ко
Политбюро, нүхэр Л
Ильич Брежнев энэ
ехэ аша габьяатай.

Манай арадай ажалай
жалтануудаар бидэ ом
хонобди.

**Московско областиин
коновскэ hургуулиин ди
тор Н. Захарова:** ара
гээрэлые саашадань h
руулха тухайда айхабтар
анхарал оролдолго хан
hанайнь түлөө парти,
тельствадаа баяр хүр
коммунис общество ба
жа байhан эрхим түрүү
нүүдые хүмүүжүүлхэбди
жэ манай hургуулиин
лектив Центральна Ком
дые, Танние, хүндэтэ Лео
Ильич, найдуулнабди.

Амаршалганууд, ажа
мэдээсэлнүүд, hайшаал
дурадхалнууд орожо үр
жэлhөөр.

(ТАСС).

МОСКВА. Кремльдэхи Съезднүүдэй ордон. КПСС-эй XXV съезд.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: США-гай Коммунис партиин генеральна секретарь Гэс Холл съездын делегадуудай дунда.

ТАСС-ай фотохронико.

Элидхэл хэблэгдэбэ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай КПСС-эй XXV съездын 1976 оной мартын 1-нэй заседани дээрэ хэhэн «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» тухай элидхэлые Политическэ литературын хэблэл брошюра болгон барлажа гаргаба.

Брошюра олон хэhэгээр хэблэгдээ.

(ТАСС).

КПСС-эй РАЙКОМУУДhАА МЭДЭЭСЭНЭ

ҮЙЛЭДБЭРИИН ТҮРҮҮШҮҮЛ партида ороно

КПСС-эй XXV съездын боложо байхада, түрүү хүнүүд партиин гэшүүндэ кандидадаар, партиин гэшүүн боложо оробо.

ЗАГАРАЙ. Партийна съездын нээгдэхэ үдэр — февралиин 24-дэ КПСС-эй Загарайн райкомой бюро болобо. Үйлэдбэриин түрүүшүүл — съездын урда тээхи мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлэгшэд бюродо уригдаhан байна.

Аймагай промышленна предприятинуудай, колхозууд болон совхозуудай эрхимэй эрхим 18 түрүүшүүл тэрэ үдэр Советскэ Союзай Коммунис партида ороhон байна. Жэшээнь, Шулуутайн леспромхозой түрүү хүдэлмэришэд аха дүү Гарифул, Хамед Азизовтан байгша оной хоёр hарынгаа түсэб болзорhoонь урид — партиин съездын нээгдэхын урда тээ дүүргээ. Шэнэ-Бэрээнэй заhабарилгын механическа заводой токарь П. К. Антонов, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүү hаалишан Е. Д. Раднаева болон бусад партиин XXV съездын нээгдэhэн үдэр агуу Ленинэй партида ороhон байна.

Энэл үдэртэнь түрүүшүүлдэ партийна билет барюулагдаа.

* * *

ЯРУУНА. Партиин райком февралиин 27-до болоhон бюро дээрээ КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар, партиин гэшүүндэ колхоз, совхозуудай хэдэ олон түрүүшүүлые абаhан айна. «Дружба» колхозой түрүү шофёр Булат Заяров, Нарhатын совхозой түрүү hаалишад Ольга Гарьяаева, Цыпилма Аюрова гэгшэд партиин гэшүүн болгожо абтаа.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ЭРИЛТЭЕЭ ШАНГАДХАХА

Коммунис партиин XXIV съездын боложо дүүрэhэнhээ хойшо үнгэрhэн саг соо манай колхозой партийна организаци улам бэхижээ. Хүдэлмэреэ зүбөөр түсэблэн, гэшүүдэйнгээ дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри бүри hайнаар, үргэнөөр ябуулжа, марксистско-ленинскэ үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхые. энэ хэрэгые саашадань эдэбхижүүлжэ, ашаг үрыень дээшэлүүлхые оролдодог болоhон байна. Гэхэтэй хамта партиин XXIV съездын эрилтын ёhoop, партийна организацимнай юу хээб, юу хэхэ гэжэ хараалhан аад, бэелүүлээгүйб гэжэ хаража үзэхэ, нарийнаар шэнжэлхэ хүсэлэнтэй байнаб. Тиигэхэ зуураа манай организациин гэшүүн бүхэн хэр зэргэ ургааб, тэдэнние хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ямар дутуу дундануд ушарhан зандааб гэжэ онсо тогтохо зорилготойб.

Коммунис партиин нангин хэрэгтэ үнэн сэхээр хандадаг, коммунистын нэрэ хүндые дээрэ үргэжэ ябадаг гэшүүд hүүлэй жэлнүүдтэ манай партийна организацида яhала олон болоо гэжэ нэн түрүүн хэлэхэ байнаб. Тэдэние дурдан тоолобол, партиин гэшүүндэ кандидадууд хонишод М. Цыренова, В. Занаев, Д. Ламуева, залуу hаалишад Д. Занаева, В. Баяндуева, Б. Гатапов, мал адуулагша С. Бошигтуев гэгшэд болоно. Эдэнэр булталдаа ажалай түрүүшүүл юм.

Тиихэдэ үнинэй коммунистнууд хонишод Д-Н. Сундуев, Б. Гармаев, Б. Ламуев, hаалишад С. Дашиева, М. Базарова, механизаторнууд Б. Дармаев, А. Шакиров болон бусад залуу нүхэдтөө габшагай ажалай үльгэр жэшээ харуулжа ябадаг зон. hанаад үзыт. Аха заха зонhoo жэшээ абажал залуу зон hайн hайхан юумэндэ hурадаг, ёhотой хүн болохоор хүмүүжэдэг гээшэл. Иимэ коммунистнууд манай партийна организациин омогорхол, найдан түшэглэхэ хүсэн болоно.

Гэбэшье партийна журам эбдэхэ, коммунистын үндэр нэрэ зэргые хухалха ушарнууд мүнөө болотор дайралдадаг зандаа гэжэ ехэ голхорон хэлэхэ байнаб. Колхозойнгоо парткомой гэшүүн hэн тула партиин зарим гэшүүдэй муу ябадал тухай зүбшэлгэдэ табигдаhан тусхай хэрэгүүдые харалсаха баатай болодогби. Партийна билетэй хүн аад, даажа байhан хэрэгтээ муугаар хандадаг, партийна даабари дүүргэдэггүй, архидадаг аашa гаргагдана. Зүгөөр тиимэ хүнүүдэй манай организацинуудта үшөөл бии hэн хойнонь тэдэнэртэй шанга тэмсэл ябуулха шухала. Коммунистнууд жолоошод Василий Посходнев, Хубисхал Эрдынеев, складые даагша Владимир Цугаров, ветврач Дарма Шагдуров, МТМ-е даагша Бальжин Линхоев гэгшэд партиин гэшүүнэй нэрэ зэргые бузарлажа ябадаг зон. Эдэнэй нэрэнүүдые нэрлэхээ айhан мэтэ заримдаа бүхы дээрэнь хэлээд лэ гараха муу заншал хаа хаанагүй бии. Иимэ гажа буруу ябадалтай зониие халхалhан, далдалhан мэтэ болонобди. Ингэжэ болохогүйл даа. Байhан юумые бодото нэрээрнь нэрлэхэhээ hайн, туhатай юумэн байхагүй.

Ямар аргаар энэ муу муухай ябадалтай тэмсэхэ гээшэб? Түбхын түрүүндэ үнэхөөрөө түрүү зониие партида абахые эрмэлзэхэ хэрэгтэй гэжэ hанагдана. Заал hаа олон хүниие абахын хойноhoo обтохо хэрэггүй хаш даа. Шанар лэ тон ехэ удха шанартай ха юм.

Партида шэнээр абтахаяа байhан хүн коммунистын урда табигдадаг эрилтэдэ харюусамаар гү гэжэ нэн түрүүн хаража үзэхэ тон шухала. Гадна залуушуулай дунда ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, эрхимүүдыень партида абахаяа эртэнhээ бэлдэжэ эхилбэл, алишье талаhаа гансал туhа асарха hэн.

Партийна суглаануудай эмхидхэхы, хүмүүжүүлхы үүргэ эрид дээшэлнэ. hүүлэй жэлнүүдтэ манда үнгэргэгдэдэг партийна суглаанууд ехэ hайнаар, эдэбхитэйгээр ябуулагдадаг болоо. Тус суглаанууд дээрэ түсэбэй ёhoop юун хэгдээб, юун хэгдээгүйб гэжэ партком заал hаа тоосодог юм. Тиихэдээ энээнhээ урда болоhон суглаан дээрэ коммунистнуудай оруулhан шүүмжэлхы ажаглалта болон дурадхалнуудые бэелүүлхэ талаар юун хэгдээб гэжэ мүн лэ дуулгадаг. Энэ ушарта партийна суглаанай үүргые бүри дээшэлүүлхэдэ нүлөөлхэ эрхэ байдал байгуулагдаха болоно. Тиимэhээ энээндэ онсо анхаралай хандуулагдадаг болоhыень үнэн зүрхэнhөө hайшаахаар байна.

Үшөө тиихэдэ кадрнуудые хүмүүжүүлхэ талаар партийна эхин организацинуудай үүргые бүри дээшэлүүлхэ хэрэгтэй.

Хэн нэгые харюусалгатай тушаалда дэбжүүлхэ болоходоо гү, али зэмэлхэдээ, коллективэйнь гэшүүн бүхэнэй, коммунист бүхэнэй hанамжа дурадхалые анхаралдаа абаха гээшэ тон шухала.

Жэшээ болгон автопаркын партийна организацида (секретариинь Д. Б. Дампилон) болоhон нэгэ суглаан тухай хөөрэhүү. МТМ-е даагша коммунист Бальжин Бодиевич Линхоевай тусхай хэрэг энээн дээрэ хаража, зүбшэн хэлсэhэн байгдаа. КПСС-эй гэшүүн Линхоев партийна организациинда, коллективэйнгээ урда хэды шэнээн ехэ харюусалгатай байhанаа мартажа, даажа байhан тушаалдаа хайша хэрэгээр хандадаг болоо гэжэ коммунистнууд шүүмжэлээ. Сугтаа хүдэлдэг нүхэдтэеэ архи уудаг, ажалай журам ходо эбдэдэг болоhон юм.

Тиимэhээ коммунистын нангин нэрэ зэргэтэй эбсэшэгүй ябадал гаргаhан нүхэр Линхоевые тушаалhaaнь сүлөөлхэ эрилтэ парткомой урда коммунистнууд табяа. Линхоев мэтын зондо иимэ шиидхэбэри мартагдашагүй hургаал боложо үгөө гэбэл, алдуу болохогүй.

Партийна журам hайжаруулха талаар хэмжээнүүдые абахадаа, коммунист бүхэнэй урда табидаг эрилтээ шангадхажа, даажа байhан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг байхаар хүмүүжүүлхэ гээд КПСС-эй XXV съездэ ЦК-гай хэhэн элидхэл дотор онсо заагдана. Энэ тон зүб. Бидэ, коммунистнууд, тус заабарие нангинаар сахиха уялгатай байhанаа мартаха ёhогүйбди.

Эпээнhээ уламжалан коммунистнуудай харюусалга дээшэлүүлхэ, хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй урда табигдадаг эрилтые шангадхаха талаар юу хэхэ, ямар хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэйб гэхэ мэтээр юрын коммунистнуудай hанамжа, дурадхалнуудаа оруулаа hаань hайн байгаа.

Коммунис партиин XXV съездые манай партийна организаци хэзээ хэзээнэйхиhээ эбтэй эетэйгээр, ажалай үндэр үрэ дүнгүүдтэйгээр угтаа. Коммунист бүхэн ажал хэрэгтээ харюусалга ехэтэйгээр хандахые оролдоно. Социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые баталан абаад, тэдэнээ сүм дүүргэхын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй тэмсэнэ.

Арбадахи габан жэл соо хүдэлмэриин шанар улам hайжаруулха зорилго манай парти ажалшадай урда табина. Энэ хадаа нэн түрүүн партийна организацинуудта сэхэ хабаатай. Тиимэhээ партийна организацинуудай хүтэлбэрилхы үүргэ бүри дээшэлнэ.

Саашадаа политическэ hуралсалай шанар hайжаруулха, социалис мүрысөөнэй эмхидхэлые бүри гүримшуулха, ойлгууламжын болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ашаг үрэ ехэтэйгээр ябуулха, ажахынгаа саашанхи хүгжэлтэдэ эдэбхитэйгээр нүлөөлхэ зорилготой байhаа манай партийна организациин гэшүүд hайн ойлгоно.

**О. САНГАДИЕВА,
Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон, КПСС-эй обкомой гэшүүн.**

АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮ

Кабанскын аймагай Тимлюйн цементын завод. Буряадай цементшэгүүд юhэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбтэ даалгабаринуудые сүм дүүргээ hэн. 27 мянган тонно цемент энэ хугасаа соо түсэбhөө гадуур гаргагдаа, 5 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэн, 2 мянган тонно технологическа түлишэ — шулуу нүүрhэн алмагдаа. «500» гэhэн маркын цемент гаргалга 6 дахин дээшэлээ. Гаргажа байhан продукциингаа шанар hайжаруулха талаар горитой хэмжээ ябуулганууды бэелүүлhэн байна. Дээдэ зиндаагай шанартай продукци гаргагдажа байhан бүхы продукциин 44 процентнь болоно. Хоёр янзын цементдэ гүрэнэй шанарай тэмдэг олгогдоо.

КПСС-эй XXV съездэ энэ коллектив ингэжэ элидхэнэ: байгша оной түрүүшын хоёр hарын түсэб сүм дүүргэгдээ. «500» гэжэ маркын 1.000 тонно эрхим шанартай цемент түсэбhөө гадуур гаргагдаба.

Буряадай мебель хэдэг, модо болбосоруулдаг комбинат. 1975 оной ноябриин 15-да юhэдэхи табан жэлэйнгээ даабаринуудые сүм дүүргэhэн тухайгаа энэ коллектив элидхэhэн юм. Тиихэдээ продукци худалдалгаа 1,3 дахин ехэ болгожо, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлhэнэй ашаар энэ ургалта туйлагдаhан байгаа.

КПСС-эй XXV съездэ зорюулагдаhан габшагай ажалай вахтада жагсаhан мебель хэгшэд 1975 оной түсэбhөө гадуур 800 мянган түхэригэй продукци гаргаа hэн. Харин байгша оной январиин товарна продукци гаргаха түсэб 104,1 процент, худалдалга — 109,8 процент, арадай үргэн хэрэглэмжын товарнуудые гаргаха түсэб 103,5 процент дүүргэгдээ hэн.

Прибайкалиин аймагай Еловско леспромхоз. Юhэдэхи табан жэлэй даабаринууд сүм дүүргэгдөө гэжэ эндэхи модошод мэдээсэнэ. hүүлэй табан жэл соо үйлэдбэриингөө хэмжээе 1,42 дахин, ажалайнгаа бүтээсые 1,39 дахин дээшэлүүлhэн тухайгаа мүн лэ мэдүүлнэ.

1975 оной январьтай жэшэхэ болоо hаа, продукци худалдалга 39 мянган түхэригөөр, модо шэрэлгэ 900 кубометрээр байгша оной соо дээшэлээ.

Прибайкалиин ай Итанцын леспромхоз. оной сентябриин 28-да бан жэлэйнгээ дааба нуудые дүүргэпэн предприятиин коллектив сэбhөө гадуур 1.137 ган түхэригэй продукци далдаа, 13,8 мянган метр модо оэлэдхээ. Гадна 1970 онойхигой суулхада, ажалай бүт 69,6 процентээр дээшэл

Байгша оной январь рын модо бэлэдхэхэ, ш түсэбөө Итанцын 103 процент, продукци далдаха түсэбөө 112,8 цент дүүргэжэ, түрэл тиингаа түүхэтэ ажалай үндэр бэлэгүү гээр угтаба.

* * *

Арбадахи табан ж даабари болон соц уялгануудые амжал гаар дүүргэхын түлөө шадалаа гамнангүй тэм байhан тухайгаа эдэ лективүүд нэгэн дууга дуулба.

АЖАЛШАД hАЙШААН ДЭМЖЭНЭ

Зэдын аймагай колхоз болон совхозуудта, предприятинуудта, эмхи зургаануудта КПСС-эй XXV съездэ зорюулагдаhан митингнүүд, ажалшадай суглаанууд боложо үргэлжэлhөөр. Тиихэдэ КПСС-эй райкомой үүсхэлээр хэдэн арбаад лекторнүүд, пропагандистнар худөө нютагуудта ошожо, ажалшадай дунда хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Тэдэние партиин райкомой, аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд ударидана.

hаяхан Ленинэй орденто Борьсогой совхозой Нугын hаалиин фермын хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаан болобо. Тэрэниие отделениин партийна эхин организациин секретарь нүхэр Гаськов нээгээ. КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таhагые даагша С. Д. Григорьев энэ суглаан дээрэ үгэ хэлэжэ, Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэhэн элидхэл тухай тодорхоногоор хөөрэбэ. Тэрэниие фермын хүдэлмэрилэгшэд ехэ анхаралтайгаар шагнажа. hонирхоhон асуудалнуудтаа тодорхой харюу абаа.

Удаань энэ фермые даагша Е. Линнейцева үгэ абажа, коллективэйнгээ ажал тухай хөөрөө. «Манай фермын бүхы хүдэлмэрилэгшэд түрэл партиингаа дотоодын ба гадаадын политикые нэгэн дуугаар hайшаана. Эхэ оронойнмнай экономикын саашадаа улам түргөөр хүгжэжэ, арад зоной hуудал байдалай бүри hайжарха байhанда бидэнэр батаар этигэнэбди. Эдэ бүгэдэ тухай нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэл соо дэлгэрэнгыгээр хэлэгдэhэн байна. Манай фермын коллектив арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абаа hэн. Тэрэнээ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула бүхы шадалаараа ор бди. Энэ жэлэй түрүүшын ёр hара соо hү haaxa дэ худалдаха даабари жалтатайгаар дүүрг гэжэ нүхэр Линнейцева дуулээ.

Энэл совхозой ма тракторна мастерской дэлмэрилэгшэдэй ми ложо, Белоозерскын Соведэй гүйсэдкомой лэгшэ Г. С. Одоев КПСС Центральна Комитедэй Г ральна секретарь Ильич Брежневэй эли тушаа суглараагшадта hэн байна. Митинг МТМ-эйн токарь Г. Б пилов, автома шиныи шон А. А. Лямичев, нер В. Д. Шарипов үгэ хэлээ. Тэдэнэр гүрэ тиингаа дотоодын ба дын политикые бүри hайшаажа байhан ту элирхэйлэн тэмдэглэ

И. САНЖИ
Зэдын аймсовед
гүйсэдкомой секрет

ҺАЙНДЭРЭЙ ҮРДА ТЭЭ...

Хабарай түрүүшын һара гаража, үдэрынь зарнмдаа [illegible]аадаг болобо. Гэрнүүдэй хушалтаһаа дуһаа соб-собхон дуһалжа, борбилоонууд, гулабхаанууд баяртайгаар [illegible]ална. Хаанаһаашьеб үлеэһэн һалхин хабарай урин [illegible]исхаал асаржа, эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын һайндэр — Мартын найманай урда тээхи хүхюун сэнгэлигөөр [illegible]шон байдал Улаан-Үдэ хотодомнай тогтобо хэбэртэй. Магазинууд соо хүн зон олон: эд бараа, эдеэ хоол ху[illegible]дажа абана, һайндэртэ бэлдэнэ, эхэдээ инаг нүхэр[illegible]тээ, эгэшэдээ, дүү басагандаа, ханидаа бэлэгүүдые ехэ багагүй — булта хүнүүд түхеэрнэ.

Эхэнэрнүүдэй һайндэрые ямар бэлэдхэлтэйгээр, бэлэгүүдтэйгээр угтажа байнабта гэһэн асуудалтайгаар Улаан-Үдэ хотын хэдэн эмхи зургаануудта хандабабди. Тэдэнэй харюунууд уншагшадай анхаралда табигдана.

«ТЭРЭ ҮДЭР ГЭРЛЭЭ ҺЭМДИ»

[illegible]р бүлэ бололгын Улаан[illegible] ордондо гарагай зур[illegible] долооной үдэрнүүдтэ [illegible]шуул, түрэлхид, худа [illegible] олоороо ерэжэ, эл[illegible] үнгын лентэнүүдээр, [illegible]уудаар гоёогдоһон ав[illegible]нануудаа, таксинуу[illegible]газаань табидаг.

[illegible] бүлэ бололгын ордоной [illegible] Галина Андреевна [illegible]ева:

— Мартын 5—6-най [illegible]үүдтэ ехэл сүлөөгүй [illegible]най. Тэрэ үдэрнүүдтэ [illegible] хүбүүд, басагад [illegible] залагаа ниилүүлжэ, [illegible] болохонь.

[illegible]нгэжэ залуу айлнуудта [illegible] жаргал, элүүр энхэ, [illegible] хүүгэдые, эбтэй [illegible] ажабайдал хүсэн юрөө[illegible]гэнүүд зэдэлжэ, амиды [illegible]үүдэй баглаанууд. Гэр[illegible] тухай гэршэлэлгэ[illegible] барюулагдажа, баярай [illegible]анууд шэнхинэлдэн [illegible]лдэхэнь.

[illegible]976 оной Мартын най[illegible] һайндэрэй урда айл [illegible] һэмди гэжэ тэдэ инаг [illegible]үүд наһан соогоо мар[illegible].

ҺАЙНДЭРЭЙ БЭЛЭГҮҮД

[illegible]лаан-Үдэ хотын «Гор[illegible]ргын» худалдаа най[illegible] таһагые даагша [illegible] Ивановна Дере[illegible] телефоной трубка [illegible]:

— Һайндэрэй бэлэгүүд [illegible] нэгэнһээ худал[illegible] эхилээбди. Манай ма[illegible]үүдай коллективүүд [illegible], одеколон, крем гэхэ [illegible] 600 мянган түхэригтэ [illegible]. Тиихэдэ юрын элдэб [illegible]үүд: 200 мянган, дотор [illegible]ан, галантерей 800 [illegible] гаран трикотаж — 200 [illegible] гаран түхэригтэ [illegible]гдээд худалдагдахань. [illegible] шаажан, шэл амһарта[illegible], электро-гүсэнүүд, наа[illegible] гоёолто, бэһэлиг, [illegible]нүүд, транзисторнууд, граммпластинканууд худалдагдаха.

Эхэнүүдтээ, инаг нүхэдтөө эгэшэ, дүүнэртээ бэлэгүүдые абахаяа, эрэшүүл, яарахадатнай болохо.

СТОЛ ДЭЭРЭ — ШЭХЭР, ТОРТНУУД

Гоё һайхан, хэлээ хазамаар амтатай тортнууд һайндэрэй столые шэмэглэдэг. Эдэ үдэрнүүдтэ Улаан-Үдэ хотын хилээмэнэй комбинадай кондитерскэ цехэй коллектив ехэ сүлөөгүй.

Энэ цехэй үйлэдбэрииe даагша **Нина Васильевна Москалёва** уриханаар энеэбхилнэ:

— Захилнууд үнинэй оро[illegible]. Дүүргэхэ гэжэ эдэ[illegible] «унаһан малгайгаа абангүй» ажаллажа байнабди. Хэдэн зуун тортын захил дүүргэбэбди. Эхэнэрнүүдэй һайндэртэ гэжэ гурбадүрбэн тонно торт бэлдэхэмнай. Энэмнай нэгэл сүүдхын нормо гээшэ. «Залуу наһан», «Ленинградский», «Мартын 8», «Түрэһэн үдэрөөр», «Һайндэрөөр» гэхэ мэтэ нэрэтэй тортнууд худалдагдахань.

АМИДЫ СЭСЭГҮҮДЭЙ БАГЛААНУУД

Мартын найманай һайндэрэй урда тээ Улаан-Үдэ хотымнай хүн зон амиды сэсэгүүдэй баглаануудые «Горзеленстрой» коллективтэ олоор захяа.

«Горзеленстрой» бухгалтер **Екатерина Михайловна Калмыкова**:

— Улаан-Үдын завод, фабрикануудай, эмхи зургаануудай коллективүүдһээ ехэ олон захил ороо. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын локомотивно депогой коллектив корзинатай 130 сэсэгүүдые абаашаба. Тиихэдэ ЛВРЗ-гэйхид сэсэгүүдэй зуугаад баглаануудые эхэнэрнүүдтээ барюулхань.

Эхэнэрнүүдэй һайндэртэ гэжэ корзинатай 1200 сэсэг бэлдээбди. Мүн сэсэгүүдэй хэдэн зуун баглаанууд хүн зондо үгтэхэнь.

Мүнөө үедэ эхэнэрнүүдэй хэдэггүй ажал гэжэ үгы шахуу болонхой. Тэдэнэр ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, гүрэн түрын хүтэлбэрилхы тушаалые эзэлнэ, замбуулинай гүн руу ниидэнэ. Тиигэбэшье [illegible] табисууранингаа эрхэер эрт урда сагһаа хойшо эдлэһэн хубсаһа оёхо мэргэжэлынь хуушарнагүй, сагай ошохо бүри шухала, хэрэгтэй болоно. Үе сагай эрилтэдэ тааарһан гоё һайхан хубсаһа оёхо гээшэ хүнгэн хэрэг бэшэ.

УРАН ГАРТАЙ ЭХЭНЭРНҮҮД

Энэ һанамжыемнай Улаан-Үдын «Байгал» гэжэ оёдолой нэгэдэлэй хүүшан хубсаһа шэнэлэн оёдол цехэй мастераар хүдэлдэг Таисия Григорьевна Доброва халуунаар дэмжэлсэбэ.

— Захилшадай хүсэлые һайнаар дүүргэхын тула гансашье дүй дүршэл хэрэгтэй бэшэ юм. Оёдолшон бүхэн өөрынгөө эрдэм мэдэсые, мэргэжэлые [illegible], зэшэлүүлжэ байха, саг үргэлжэ моодын журнал, номуудые уншаха, хараха, захилшадта зүбшөөл заабаряа үгэхөөр бэлэн байха ёһотой гэжэ тоолоноб, — гээд тэрэ хэлээ һэн.

Т. Г. Доброва энэ цехтэ хорин долоон жэлэй туршада хүдэлхэ зуураа, эрхим мэргэжэлтэн болохоһоо гадна, залуушуулые һурган хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал халдуулна. Улаан-Үдэ хотын техническэ туслай мэргэжэл олгодог 15-дахи училищида һураһан залуу басагад Добровагай хүтэлбэри доро эндэ ажалай дүй дүршэлдэ һурадаг юм.

— Би оёдол хэхэдээ ган сал номой заабари баримталхаһаа ондоо юушье мэдэхэгүй байхадаа энэ цехтэ ерэжэ, Таисия Константиновнагай хүтэлбэри доро хүдэлжэ эхилээ һэм. Мүнөө эхэнэрнүүдэй гадар хубсаһа оёдог бригадые хүтэлбэрилнэб, — гэжэ Зинаида Ермолаева хөөрэнэ.

Дүршэл ехэтэй оёдолшоной һурагшад хаа хаанагүй таранхай. Тани Огородникова Брест хотодо хубсаһа эсхэгшээр, Люда Гулько Шэтэдэ оёдолшоноор хүдэлнэ. Эдэнэр Таисия Константиновнада амаршалгын бэшэгүүдые ходо эльгээжэ байдаг. Хубсаһанай эзэл шухала зүйлнүүд болохо хамсы заха хоёрые нүхэр Доброва оёно. Даабаряа заалһаа 110—115 процент дүүргэжэ, эрхим шанартай продукци гаргадаг. Тиимэһээ ажалай шанар шалгадаг цехэй комиссиин гэшүүнээр һунгагдаһаниинь гайхалгүй.

— Цехтэмнай хүүшан хубсаһанай түхэл маягыень гоё болгохо, бүдүүнь хүушарһа һаа, шэнэлжэ үрданайхиһаа тад ондоо, гоё хубсаһа түргэн саг соо оёжорходог шэдитэншүүл олон даа. Жэшээлхэдэ, эрэшүүлэй гадар хубсаһа оёдог бригадые хүтэлбэрилдэг А. Т. Яковлева табан жэлэйнгээ түсэб гурбан жэл, зургаан һара соо дүүргээ һэн, — гэжэ тус цехые даагша Нина Георгиевна Андреева хөөрэнэ.

Хубсаһа эсхэгшэд И. Н. Сороковикова, В. А. Муратова гэгшэд захилшадтаа таатай зохидоор хандадагаараа, өөрынгөө һанамжа дурадхалнуудые зохидоор, ойлгосотойгоор хэлэжэ үгэдэгөөрөө шалгардаг. Тэдэнэр табан жэлэйнгээ түсэб дүрбэн жэл соо дүүргэжэ, коллектив соогоо эрхимлэһэн байна. Оёдолшон Т. Г. Пономарюк эхэнэрнүүдэй зүгһөө баяр баясхаланда ходо хүртэжэ байдаг.

Харин оёдолой мастер О. К. Поповада орёо хүндэ маяг хэлбэритэй хубсаһа оёхо даабари үгтэдэг. Тэрэ ажалай шанар шалгаха цехэй комиссиин түрүүлэгшын уялга дүүргэнэ.

Гадна ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг хүнүүдэй тоодо Е. Новокрещенных ородсоно. Тэрэ цехэй комсомолой организациин секретарь байхаһаа гадна «Оёдолшон» гэжэ ханын һониной редколлегиин гэшүүн юм. Евдокия һаа комсомолдо абтаһан залуу оёдолшодтой ехэ хүдэлмэри ябуулдаг. Эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлжэ, мэргэжэлээ һайнаар шудалхадань тэдэндэ туһалдаг.

Оёдолшодой эбтэй эетэй коллектив амаралтынгаа сүлөө сагые ехэ һайнаар үнгэрөөдэг байна. Үбэлэй үедэ санаар ябахала оһ гарадаг. Үгышье һаа, кино, театр, музейнүүдээр экскурсида ошодог заншалтан.

Энэ нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэд хүушарһан хубсаһа шэнэлэн заһабарилдаг цехые 2-дохи разрядай ателье болгохо зорилго урдаа табинхай. Шалтагааниинь юуб гэхэдэ, цех үргэдхэгдэжэ, шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр хангагдажа, хубсаһа бүри сэхээр оёхо арга боломжотой болохо юм.

Г. БАЗАРЖАПОВА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Бүлэг оёдолшод «хубсаһанай моодо» гэһэн журнал хаража байна. 2. Ажалай шанар шалгаха цехэй комиссии түрүүлэгшэ О. К. Попова.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАП фото.

НОМОЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

„НАНГИН ДУРАСХААЛ"

Агууехэ В. И. Ленинэй **образые** манай буряад уран **зохёолшодой** эли тодоор харуулха гэжэ оролдодогынь **ехэ** һайшаалтай. Энэ талаар поэт Цэдэн Галсановай һаяхан бэшэһэн «Нангин дурасхаал» гэжэ ном онсо илгарна.

Энэ ном хоёр хубиһаа бүридэнэ. «Нангин газарнуудаар»... гэжэ түрүүшын хуби Ленинэй ажаһууһан газарнуудаар ябаһан тухай очеркнуудһаа бүридэнэ. «Ленин Байгал дээгүүр» гэжэ хоёрдохи хуби соонь Ленин тухай арадай үгүүлэлгэнүүд **ороно.**

1897 оной майн найманһаа 1900 оной январиин 29 болотор сүлэлгэдэ, Шушенск һууринда В. И. Ленинэй байһан тухайнь тобшо тодоор бэшэгдэнхэй. Владимир Ильич эндэ байхадаа, нютагай хүн зондо туһалха гэжэ оролдодог байһан байха юм. Тэдэнэр ерэжэ, ушараа хэлэжэ, хамаг байдал, гашуудал тухайдаа зүбшэл эридэг, зүб харюу абадаг байһан.

Ильич тэндэ байхадаа, орон доторхи хубисхалай түб газарнуудтай, хилын саанахи социал-демокрадуудтай нюуса барисаа холбоо байгуулжа шадаһан байна. Шушенскын дүтэ шадарай һууринуудта сүлэгдэһэн социал-демокрадуудтай уулзадаг, саашанхи зорилгонууд тухайгаа зүбшэдэг байгаа.

В. И. Ленин Шушенскда байхадаа, марксизмын үзэл сурталые улам саашань гүнзэгыдхэһэн, революционно марксистнуудай ябуулгын дайшалхы гол шэглэлнүүдые тодорхойлһон гушаа гаран зохёол, статьянуудые бэшэһэн байна. Мүн эндэ «Россида капитализмын хүгжэлтэ» гэһэн томо зохёолоо бэшэжэ дүүргэһэн юм. Марксизмын классическа энэ зохёол соогоо народничествын үзэлые балшыса элирхэйлэн, шүүмжэлэн сохихо ябадалые эсэстэнь хүргэһэн байха юм. Энэ зохёол бэшэхын тула 600 гаран номуудые, газетэнүүд болон журналнуудай статьянуудые шэнжэлэн хэрэглэһэн байгаа.

Мүн энэ Шушенскда Владимир Ильич Надежда Константиновна хоёр гэр бүлэ боложо, хуби заяагаа ниилүүлһэн түүхэтэй.

Саашадаа Шушенск Эхэ оронтойгоо ямар һабагшаар холбоотой байһыень автор дэлгэлэн харуулна. Граждан дайнай үедэ эндэхи зон домогто Щетинкинэй партизан отрядта орожо, сагаантантай тэмсэһэн, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ немец булимтарагшадые бута сохилсоһон байна.

Эндэ мүнөө үеын город баригдажа байнхай. Энээн тухай автор һонирхолтойгоор бэшэнэ. Ленин багшын мүнхэ дурасхаалай нангин бүтээл дархалалсажа байһан нютагайнгаа залуу хүбүүд Цырен Галданов Илья Очиров хоёртой авторай уулзаһаниинь баһал удхатай. Ушар юуб гэхэдэ, энэ нангин барилгада бүхы оромнай хабаадалсана ха юм.

Разлив нуурай эрьедэ Ленинэй отогтой удаадахи бүлэгтэнь ушарнабди. Ленин эндэ байхадаа, большевик ЦК-тай холбоогоо таһалаагүй, хубисхалай хэрэгые эндэһээ ударидадаг байгаа.

Тэрэнэй һүүлээр Совет засагай тогтоһон тухай В. И. Ленинэй соносхоһон Смольный ордоной актова зал соо оронобди.

Удаань Совет гүрэнэй улас түрын хэрэг болон ажахые В. И. Ленинэй хүтэлбэрилжэ байһан, хүдэлмэришэн, таряашанай гүрэнэй гадаадын болон дотоодын гол бодолгонуудые табижа байһан, граждан дайнай галта фронтнуудай сэрэгэй ябуулгануудые шэглүүлэн ударидажа байһан Кремльдэхи кабинедтэнь оронобди.

В. И. Ленинэй ябаһан нангин газарнуудаар аяншалһанайнгаа эсэстэ түрэһэн тоонто город — Ульяновскдань хүрэбэбди. Эндэ Ильичэй түрэһэн, ухибүүн наһаяа, мүн эдир наһаяа үнгэргэһэн гурбан гэрнүүд байдаг. Мүн вождиин түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулжа, Дурасхаал — ордон, мемориал-хүшөө баригдаһан байна. Тэрэ ехэ мемориал дурасхаалай нээлгэн дээрэ КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев байлсажа, бүхы барилга байгуулгадань үндэр сэгнэлтэ үгэхэ зуураа, иигэжэ хэлэһэн байдаг: «Эндэ Владимир Ильич Ленинэй тоонто газар дээрэ бодхоогдоһон Ленинэй мемориал хадаа тэрэнэй дурасхаалые нэрэ түрэдэнь хүрэмөөр мүнхэлнэ. Энэ хадаа эрхим һайхан байгуулга — уран барилгын бодото зохёол болоно».

Нэгэдэхи хубиинь түгэсхэһэн «Тангариг» гэжэ бүлэгыень бүхы номой «зангилаа» гэжэ нэрлэмээр. Энэ хэлээшэмнай авторай иимэ үгэнүүдээр тодорхойлогдоно. «Үндэһэ яһатан бүриин арад зоной үльгэр онтохонууд соогуур хэтэ заяанһаа хойшо Тангариг гэһэн үндэр үгэ шүлэг бадагаар гүрэгдэжэ, уладайнь шуһан соо буйлан бусалан ерэһэн домогтой. Энэ имаггал үндэр үгэ тэды бэшэ, харин арад бүгэдын, амитан зон бүриин арюун нангин мэдэрэл, тэдэнэй тэмсэлэй шэмэг, шуһа мяхан, үнэншэ хэрэг, шэн баатаршалга, ажамидарал болоо юм...»

Хоёрдохи хубидань Ленин тухай арадай арбаад тойрон үгүүлэлнүүд ороно. Сибириин арадуудай дунда Ленин багшын һургаалан ягаад таража дэлгэрһэн тухай олонхи үгүүлэлнүүд соонь хэлэгдэнэ. Сүлэгдэһэн хүнүүд Ленин тухай зоной дунда мэдээ иигэжэ тараадаг байгаа гэжэ элирнэ. Арад зон зүрхэ сэдьхэлээрээ багша Ленинтэй нягта холбоотой, этигэл найдамаар дүүрэн байһаниинь «Ленин Байгал дээгүүр» гэжэ үгүүлэл сооһоонь эли тодоор харагдана. Граждан дайнай үе байгаа. Улаан сэрэгшэд хэсүү байдалда оробошье, тэсэжэл, тулажал байгаа һэн. Хэдэн хоног удаагаар дайлабашье, сагаантан диилэжэ шадабагүй, улаантан далтиржа үгэбэгүй.

Колчак тиигэжэ лажашье ядахадаа, хаана яанаһаа сэрэгүүдээ суглуулжа, Байгал тээшэ дахин түлхибэ. Нэгэ сохилтоор улаантаниие дарахам гэжэ һаһохаад, тэдэ хара мянган сэрэгүүдээ манай урдаһаа табиба. Олдоо хэндэшье найдан үйгөөр, Колчак өөрөө командалхам гэбэ. Тиихыень Ленин дуулажархёод, самолёдоор наашаа ерэбэ ха юм. Дайн байлдаанай тулэг халуун үедэ Владимир Ильич гэнтэ улаан сэрэгшэдэй дунда бии болобо гэнэ. «Ленин Байгал дээрэ» гэһэн мэдээн сахилгаан түргэн тараба. Улаан сэрэгшэд улам зүрхэтэйгөөр, улам хүсэтэйгөөр тулалдажа оробо.

— Ленинэй манда ерээ хадань, юунһээшье айнагүй бди, яашье тулажа гарахабди, заатагүй илалта туилахабди, — гэжэ улаантан үнэн зүрхэеэ зүрхэлбэ, үнэгэн малгайгаа үмдэбэ.

Тиигэжэ манай сэрэгүүд тулажа гараба, илажа гараба. Байгал дээрэ Ленин ерэлэг байгаа юм, тиимэһээ бидэнэр дайсадаа илаабди гэжэ арад зоной дунда хэлсэдэгынь энэ бэлэй».

Ленинэй байһан эдэ газарнуудаар авторай өөрөө ябажа бэшэһэн дээрэһээнь очеркнуудынь үнэншэмэ тодо, үгэ найруулгань ульгам нугархай болоо гэжэ тэмдэглэмээр.

В. И. Ленинэй сүлэлгэдэ байхадань, тэрэниие хараһан 86 наһатай Егор Андреевич Блохинтай уулзаашань авторай ехэл олзо талаан гэжэ нэрлэхээр байна. Ильич тухай тэрэнэй хөөрэһыень эндэ дурсангүй орхихын аргагүй гэжэ һанагдана: «14—15-тай ябааб, Владимир Ильичые дахажа, яһала ой тайга зайгша һэм... Хүхюун гээшэнь аргагүй, ханхинаса энеэдэг, хошон зугаа үгэнүүдээр досоомнай зориг бадараадаг, ехэл урматай агша һэн...»

Ильич тухай «олон домоглолнууд, ябаган үгэ онтохоншье зоной дунда ябажал байдаг байна».

Иигэжэ В. И. Ленин тухай дурасхаалай зоной дунда үеһөө үедэ дамжан ябаһаниинь юунээр тэнтэй гээшэб!

Ленинэй партиин XXV съездын нээгдэхын урда тээхэнэ хэблэлһээ гараһан, багаханшье һаа удха түгэс, уран гоё хэлээр бэшэгдэһэн энэ ном хадаа В. И. Ленинэй дурасхаалые мүнхэлэн, буряад уран зохёолой ленинианада үшөө нэгэ шухала нэмэри болоо гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

А. СОДНОМОВ,
ниитын эрдэмэй институдай хүдэлмэрилэгшэ.

Хилын саанаһаа
телефон телеграф радио

[illegible]ТА НАЙДАМТАЙ ДАБШАЛТА

[illegible]етскэ Союзай Коммунис[illegible]артиин XXV съездын [illegible]эри тухай уласхоо[illegible] хэблэл, радио ба те[illegible]иин бэшэхэдээ, мэдээ[illegible], Кремль соо боложо [illegible] хуралдаанай үедэ [illegible] хэлсэгдэһэн гол шу[illegible] асуудалнуудта анхара[illegible]аадуулна. КПСС-эй ЦК-[illegible] Генеральна секретарь [illegible] Л. И. Брежневэй хэ[illegible]лидхэл дотор элирхэй[illegible]табигдаһан партиин по[illegible]ые съезд нэгэн дуугаар **һайшаагаад, түсэбтэ арбадахи табан жэлдэ СССР эй арадай ажахые хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдые баталаа. Совет экономикын хэлбэришэгүй хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байһые шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ. Энэ үедэ капиталис оронуудай экономико доройтон муудажа, мүнгэнэй үнэ унажа, хүдэлмэригүйшүүл олошоржо байна бшуу. Эгээл нимэһээ бүхы дэлхэй дээрэ социализмын нүлөөн, нэрэ хүндэ үргэдэн дээшэлнэ.**

[illegible]АТИСЛАВА. Партиин [illegible]ые зохёожо, бодото [illegible] бэелүүлхэ талаар [illegible]эн ЦК-гай Генеральна [illegible]арь ехэ габьяатай [illegible]д «Свет социализ[illegible]кэ долоон хоногтоо [illegible]да гарадаг журнал [illegible] съездэ зорюулагда[illegible]атья соогоо мэдээсэнэ. [illegible] Брежневэй хүтэлбэ[illegible]о Советскэ Союзай [illegible]нис парти XXIV съезд[illegible]шо үнгэрһэн жэлнүү[illegible]рша соо дотоодын бо[illegible] гадаадын политическэ асуудалнуудаар гайхамшаг дүнгүүдые туйлаа гээд журнал бэшэнэ. Түсэбтэ юһэдэхи табан жэл Совет гүрэнэй түүхэдэ эгээл амжалтатай табан жэл болоо. Вьетнамда эзэрхэг түримхэй дайн үүдхэһэн империалистнууд энэ үедэ һамна бута сохюулаа, зүүн ба баруун оронуудай хоорондо хөөрэлдөөчүүд боложо, Хельсинкидэхи зүблөөн амжалтатайгаар дүүрээ, стратегическэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хизаарлаха тухай түрүүшын хэлсээнүүдтэ гар табигдаа. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь XXV съездын трибуна дээрэһээ манай түби дэлхэйн бүхы арадуудта хандажа, һайн һайхан амаршалга хүргэһэн байна.

ВАРШАВА. Ленинэй парти, Совет ороной хүсые улам үргэдхэжэ байһан Агууехэ Октябриин социалис революциин парти дэлхэй дээрэ болоһон түүхэтэ хүгжэлтэдэ шиидхэхы үүргэ дүүргэнэ гэжэ «Жолнеж вольности» газетэ тэмдэглэнэ.

БЕРЛИН. Арад зоной аша туһада коммунис байгуулалта үргэнөөр хүгжөөгдэжэ байна гээд «Нойес Дойчланд» газетэ КПСС-эй XXV съезд дээрэ делегадуудай хэлэһэн үгэнүүдэй дүнгүүдые шэнжэлэн мэдээсэнэ. Түрэл партиингаа шалгагдамал марксистско-ленинскэ хараа шугамые улам эршэтэйгээр совет коммунистнуудай үргэлжэлүүлхэ хүсэлэнтэй байһые үгэ хэлэгшэд батлаһан байна гэжэ газетэ бэшэнэ. Тиихэдэ СССР-эй экономикын хурдан түргэн хүгжэлтэ дабшалтые, совет ажалшадай ажабайдалай улам һайжаржа байһые эдэнэр элирхэйлэн мэдүүлбэ. Арад зоной аша туһада коммунис байгуулалтада ехэ амжалтануудай туйлагдажа байһан тухайнь олон ораторнууд тэмдэглээ.

НЬЮ-ЙОРК. КПСС-эй XXV съездын хүдэлмэриин хойноһоо США-гай хэблэл һуларшагүй анхаралтайгаар адаглана. Съезд үгаеэ ойлголсолгын, бата жаргаалай оршон байдалда үнгэрөө гээд олон газетэнүүд тэмдэглэнэ. «Шахардуу байдал һулаарулгын дэмжэхэ хүсэлэнтэй байһан тухай хэлэгдэһэн Л. И. Брежневэй элидхэлые делегадууд нэгэн дуугаар һайшаана», — гэжэ Коннектикут штадта хэблэгдэдэг «Хартфорд курант» газетэ бэшэнэ.

СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй съездын баталамжада табиглаһыень США-гай газетэнүүд үргэнөөр толилно. Советскэ Союз дэлхэйн бусад ямаршье оронһоо ехэ булад, нефть, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые, шулуун нүүрһэ, цемент, тракторнуудые, хлопок, ноохо ба бусад зүйлэй продукци үйлэдбэрилэн гаргана гэжэ «Плейн-дилер» газетэ тэмдэглэнэ. Һүүлшын түсэбтэ табан жэл совет промышленна үйлэдбэриин жэлдээ дунда зэргээр 7,4 процент ургажа байхада, Холбоото Штадуудта ба Европын «юрэнхы дэлгүүрэй» оронуудта дунда зэргээр 1,2 процент нэмэһэн байна гээд «Бостон глоб» газетэ тэмдэглэнэ. Экономикынгшье талаар социализмын капитализмһаа булюу һайн байһые съезд дээрэ А. Н. Косыгинай хэһэн элидхэл доторхи баримтанууд элирхэйлнэ.

ХЕЛЬСИНКИ. Л. И. Брежневэй хэһэн Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл, СССР-эй арадай ажахые түсэбтэ арбадахи табан жэлдэ хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд Финляндиин газетэ журналнуудта үргэнөөр толилогдоно. Үнгэрһэн түсэбтэ табан жэл совет арадай түүхэдэ эгээл амжалтатай байгаа. Бүри ехэ зорилгонуудые табиһан шэнэ табан жэлэй түсэбүүд бэелүүлэгдэжэ эхилжэ байна. Эдэ түсэбүүдэй амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ, совет хүнүүдэй ажабайдалай улам һайжарха байһанда һэжэглэһэнэй үлүү.

ТОКИО. СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдые съездын баталамжада табигдаһан тухай Японой «Иомиури» газетэ бэшэхэдээ, түсэбтэ арбадахи табан жэл совет арадай байдалые саашадань һайжаруулхаар хараална гэжэ батална. Совет хүнүүдэй байдал һайжаруулха гээшэ КПСС-эй гол шухала зорилго байһан зандаа гээд газетэ нэмэнэ.

БРАЗИЛИА. Экономическа хүгжэлтынгөө дабшасаар СССР-эй США-е, «юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай оронуудые холо хоноо үлөөгөө гээд Бразилиин «Эстаду ди Сан-Паулу» газетэ тэмдэглэнэ.

ТАНАНАРИВЕ. «Мадагаскартай ба тэрэнэй арадтай хани барисаатай ороной партиин — КПСС-эй XXV съездые малагасийскэ арад амаршална, — гэжэ Малагасийска Хэблэлэй агентство мэдээсэнэ. — Л. И. Брежневэй хэһэн гайхамшаг элидхэлые батлһанайнь һүүлээр уласхоорондын ажабайдалда, национально - сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй саашанхи амжалтануудые хангалгада энэ хуралдаанай асари ехэ удха шанартай байһандань дэлхэй дээрэ хэншье һэжэглэнэгүй. Сүлөөрэлгын тэмсэл хадаа дарлагдаһан, дулдыданги байдалтай арадуудай, эзэрхэг түримхэй ябуулгануудһаа хохидоһон арадуудай нангин эрхэ болоно гэжэ Советскэ Союз тоолоно гээд энэ элидхэлһээ тобойсо харагдана. Эдэнэй тэмсэлтэй һанал нэгэтэй байһан тухайдаа Л. И. Брежнев түүхэтэ съездын трибуна дээрэһээ мэдүүлээ».

(ТАСС).

ПРАГА

ЛЕНИНСКЭ ҮДЭШЭНҮҮД

ТАСС

[illegible]алта «Ленинскэ үдэшэнүүд» Чехословакида [illegible]. Эдэнэй үедэ чехословак-совет хани барисаанай холбооной нөө[illegible]ай эмхинүүдэй эдэбхи олониитэтэй уулза[illegible] СЧСД-гэй ЦК-[illegible] түрүүлэгшэ В. Давид [illegible] корреспондентэн [illegible]хэдөө мэдүүлээ. [illegible]эй XXV съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна Секретарь Л. И. Брежневэй элидхэлтэй, съездын материалнуудтай ЧССР-эй ажалшадые үргэнөөр танилсуулха гээшэ эдэнэй зорилго болоно.

Алдарта КПСС-эй хүтэлбэри доро совет арадай туйлаһан ехэ амжалтанууд тухай, саашанхи жэлнүүдтэ Соведүүдэй ороной ажалшадай дунда партиин табиһан зорилгонууд тухай СЧСД-гэй эдэбхитэд хөөрэхэ юм.

«Ленинскэ үдэшэнүүд» чехословак-совет хани барисаанай холбооной ажал ябуулгые дэлгэрэнгыгээр харуулха байна гээд В. Давид саашадаа хэлэбэ. Мүнөө ЧССР-эй 2 миллион хүн СЧСД-дэ ороно.

«Ленинскэ үдэшэнүүд» манай партинуудай, манай арадуудай, манай оронуудай хани барисаае саашадань хүгжөөн бэхижүүлхэ байна гээд В. Давид тэмдэглээ.

[illegible]СЕЛЬ

[illegible]РАДХАЛЫЕНЬ ХАРАЖА ҮЗЭБЭ

ТАСС

[illegible] ба ЕЭС-эй хоо[illegible] харилсаа холбооной [illegible] һуури тухай хэлсээ [illegible] гэһэн Экономическа [illegible] туһалалсалгын Со[illegible] оруулһан дурадхалые [illegible] хэрэгүүдэй ми[illegible] хабаадалгатай [illegible] ЕЭС-эй Министрнүүдэй Соведэй эндэ болоһон сесси хаража үзэбэ.

СЭВ-эй энэ дурадхалда харюусажа, СЭВ-эй Гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Г. Вайста харюу үгэхыень гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд «юрэнхы дэлгүүрэй» соведэй түрүүлэгшэ Г. Торндо даалгаба.

Экономическа хоёр эмхиин хоорондохи харилсаае һайжаруулха гэһэн ЕЭС-эй хүсэлэндэ СЭВ-эй энэ вүсхэл таарана гээд харюу дотор хэлэгдэнэ. «Юрэнхы дэлгүүрэй» элдэб эмхинүүд энээнииe шэнжэлхэ байна гээд тэрээн соо тэмдэглэгдэнэ.

ВАШИНГТОН

Сенатор буруушаана

ТАСС

Персидскэ тохойн оршомдохи оронуудта зэбсэг хэрэгсэлнүүдые ехээр худалдаха гэһэн американ политикые эрид буруушаажа байһанаа сенатор Э. Кеннеди (демократ, Массачусетс штадһаа) мэдүүлбэ.

Кеннеди «Юс ньюс энд уорлд рипорт» гэжэ журналда статья толилуулхадаа, Холбоото Штадууд жэлдээ энэ районой оронуудта 7 миллиард шахуу долларой зэбсэг хэрэгсэлнүүдые худалдана гэжэ тэмдэглээ. Иимэ политика персидскэ тохойн оршомдохи байдалые улам түгшүүритэй, хёморо зүришэлдөөтэн болгоно гэжэ сенатор хэлэнэ.

Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые [illegible] даадалгаараа дэлхэйн энэ районой оронуудта нүлөөтэй болохонь США-да хайшаа юмааб гэжэ сенатор Кеннеди һэргылбэ.

...ТҮРҮҮШЫН АЛТАН МЕДАЛЬ

«Олег Алексеев алтан медальда хүртэбэ» гэһэн мэдээсэл Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай багшанар, студентнүүдые, мүн тэрэниие мэдэхэ республикымнай бүхэшүүлые ехэтэ баясуулба, омогорхуулба гээшэ.

Кубын Сантьяго-де-Куба хотодо дүрэ буляалдалгаар үнгэргэгдэһэн уласхоорондын мүрысөөндэ хабаадалсаһан Россиин Федерациин суглуулагдамал команда хоёрдохи һуури эзэлһэн байна. Эндэ талмайн эзэд — Кубын бүхэшүүл нэгэдэхи һуури эзэлхэдээ, дүн хамта 13 медальда (4 алтан, 5 мүнгэн, 4 бронзо) хүртэһэн байгаа. Харин РСФСР-эй команда зургаан медальтай (4 алтан, 2 мүнгэн) тоонто нютагаа бусажа ерэбэ. Россиин Федерациин суглуулагдамал командын бүридэлдэ абтаһан манай республикын түлөөлэгшэ — Олег Алексеев уласхоорондын энэ мүрысөөндэ хабаадалсахадаа, түрүүшынхеэ алтан медальда хүртэбэ ха юм.

Жэл бүри үнгэргэгдэдэг һур харбаанай һайндэрэй наадаанда Олег Алексеев хабаадалсахадаа өөрынгөө шэгнүүртэн соонооо республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хододоол хүртэлсэһэн байдаг. Тиихэдэ дүрэ буляалдалгаар үнгэргэгдэдэг мүрысөөндэ хабаадалсахадаа, тэрэ республика, зоно, Россиин Федерациин бүхэшүүлэй дундаһаа онсо шалгардаг байһан. Дүрэ буляалдалгаар СССР-эй спортын мастер нэрэ зэргэтэй Олег Алексеев мүнөө Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай дүрбэдэхи курсда һуралсана.

— Республикын эрхим бүхэнүүдэй нэгэн Олег Алексеев Кубада үнгэргэгдэһэн уласхоорондын мүрысөөнһөө алтан медальтай ерэхэнь гэһэн һураг сүү манай факультедэй студентнүүд, багшанарые, ехэтэ баясуулба. Энэ хадаа манай республикын спортсменүүдэй дунда абтаһан уласхоорондын түрүүшын алтан медаль болоно, — гэжэ тус институдай ахалагша багша В. М. Цинкер омогорхоно.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ТОЛИ

Хүрьнэлэ газар дээрэ түрэһэн хүн бүхэн хэлэндэ ороходо үедөө түрүүшынгээ нэгэ иимэ үгэ хэлэдэг: эжы...

Нангин үгэ! Зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэһэн, юунһээшье урин үгэ! Энэ үгые ондоо хэлэнүүд дээрэ оршуулһанай хэрэггүй, бултанда танил, ойлгосотой. Энэ үгэ хадаа наһатайшье, залуушье хүнүүдые адляар хүлгүүлдэг.

Эхэ! Энэ үгын соностон зэдэлхэдэ, үлгы дээрэ тонгойһон, урин налархай шарайтай, дулаахан нюдөөр шэртэһэн эхэ хүнэй дүрэ зураг бидэнэй урда харагдаадхидаг. Мээхэй, даруу энеэбхилэл, үринггөө түлөө һанаагаа зобоһон, тэрээндэ бүхы зол жаргал, элүүр энхые хүсэһэн дабай, эльбэхэдээ, тон зөөлэхэн гарнууд, һүнэй, хилээмэнэй һайхан үнэр...

Эхын гарнуудай үни бутарма халуун жэн, һүнэй, хилээмэнэй сангалтай үнэр хүшэр сагуудта, һалхи шуурган, мүндэртэ зогой үедэ бидэнние дулаасуулдаг.

Эхын һайхан образ, «Эхэ» гэһэн үгэ хадаа Эхэ орон гэһэн ойлгосотой тапаршагүй холбоотой. Эжы гэжэ хэлэхэдээ, Эхэ орон гээд ойлгонобди. Бүхы һайн һайхан юумэнэй эхин, нангин бүхы мэдэрэлнүүднэй эндэһээ — эхын образһоо эхилнэ бэшэ гү? Тиимэл хадань түрэл нютаг, үргэн уужам оронож инаг дуратайгаар Эхэ гэжэ нэрлэнэбди. Эхэ орон ба эхэ хоёр! Эдээнһээ үнэтэй, сэнтэй юумэн дэлхэй дээрэ үгы ха юм.

Дэлхэйн ажалшан арадай агуу багша Владимир Ильич Ленин эхэдээ—Мария Александровнада ямар налархайгаар хандадаг байгааб! Владимир Ильич сүлэлгэндэ байхадаашье, холын оронуудаар ябахадаашье, эхэ тухайгаа хэзээдэшье мартадаггүй, үнэн сэхэ налархай урин хүбүүнэй бэшэгүүдые эхэдээ ходол бэшэдэг байгаа. «Хайрата минии эжы!» — гээд, бэшэгүүдээ Владимир Ильич эхилдэг байгаа. 1917 оной апрель сэо Ленин Россидаа бусажа ерэһэнэйнгээ үглөөдэрынь Волково булашада ошожо, эжыгээ хүүр лөө хамгаалан, баатарай ухэлөөр унаа гээшэб! Дайнда унаһан, үгышье һаа һураггүйгөөр ошоһон хүбүүдээ эхын зүрхэн мүнөөшье болотор хүлеэһээр. Эхын зүрхэнэй шарха эдэгээдүй. Үнгэрһэн дайнай хорин миллион хүниие алдаһан Эхэ орорригжуулдаг байгаа бшуу.

Буряад литературын үндэһэ һуури табигшадай нэгэн уран хонгёо Хоца Намсараев «Эхын юрөөл» гэһэн шүлэгөө дайнай шэрүүн жэлнүүдэй үедэ бэшээ һэн:

Дааган хүлэг морёороо
Дабхин дабхин ороорой!

ПУБЛИЦИСТИКЭ

ЭХЫН ЗҮРХЭН

дээрэ доро дохин зогсожо, амиды сэсэгүүдэй баглаае табиһан байха юм.

Эхэ! Шам тухай хэды олон зохёолнууд, туужанууд, поэмэнүүд, дуунууд бэшэгдээб, хэды олон кинофильмнүүд табигдааб! Эхэ тухай темэ хэтэ мүчхэ. Юуб гэхэдэ, эхын зүрхэ сэдьхэл хэзээдэшье хүйтэрээгүй ха юм.

Манай эхэнүүдэй һайхан сэдьхэл, тэдэнэрэй баатаршалга, коммунизм байгуулгада оруулжа байһан хубита, тэдэнэрэй нангин оролдолго тухай уран зохёолшод, композиторнууд, зураашад удха түгэлдэр зохёолнуудые бүтээнэ, саашадаашье бүтээхэ.

Буряад оронойманай бэлигтэ поэдүүдэй нэгэн Дондок Улзытуев үшөө эдир залуу ябахадаа, нигэжэ бэшээ һэн:

Хониной арһан һэхүүргэ соо
Хоёр хүрөөгүй хэбтэхэдээ,
Эгээл һайхан шүлэгөө би
«Эжы-а!» гэжэ һүүхирлэйб...

ЭСЭГЭ ОРОНОО хамгаалгын Агуухэ дайнай гал дүлэн соогуур хэды олон эхын хүбүүд түрэһэн нютагаа, бидэнэй зол жаргал, эрхэ сулөөлэй эхэнүүдэй зүрхэн шуһата дайнай суурьае мүнөөшье болотор шомшэрэн мэдэрһээр. Баатар хүбүүдэйнь дурасхаал арад зоной дунда хэтэ мүнхэдөө арюун сэбэрөөр, начгинаар хадагалагдажа, Эхэ оронойнгоо түлөө, эхын түлөө тэмсэлдэ эдир үетэниие зоригжуулжа ябахал.

Үнгэрһэн дайнай жэлнүүдые һаная, нүхэдүүд! Хүбүүдээ, нүхэдөө дайнда үдэшэһэн эхэнэрнүүд хабарай харанхы һүнинүүдтэ газар хахалаа, станогууд дээрэ ажаллаа, «Бүхы юумэ-фронтдо!» гэһэн һүртэ уряа доро үдэр, һүниие мэдэнгүйгөөр тэмсэе. Эхэнэр тракторист, эхэнэр токарь, эхэнэр шахтёр. Тинхэ үедэ эхэнэрнүүдэй хүдэлөө, ажаллаагүй газар, участок, поли, мэргэжэл үгы һэн. Совет тыл хадаа гол түлэб эхэнэрнүүдэйл, эхэнүүдэйл нарин нюуган дээрэ үргэгдэн тэмсэжэ араа.

«Хүрин тахал» — фашизмые даралсажа ябаһан баатар совет сэрэгшэд эхын, инаг нүхэрэй бэшэгүүдые абажа, хэды ехээр баясан, омогорхон уншадаг һэм! Эхын захяа, инаг нүхэрэй бэшэгүүд гайхамшаг баатаршалгануудта уряалдаг, зо-

Дабтамал мүнгэн һэлмээрээ
Далайн далайн сабшаарай

Манай баатар сэрэгшэд эхын юрөөлые дүүргэжэ, фашис булимтарагшадые эшээндэнь дараа ха юм.

ЮУНҺЭЭШЬЕ дулаахан, юунһээшье уран эхын гарнуудые юунтэй сасуулалтайб? Сасуулхын аргагүй. Эдэ гарнуудые юуншье һэлгэхэгүй. Манай Эхэ орон дотор эхэнэрнүүдэй шудалаагүй, хүдэлөөгүй мэргэжэл гэжэ үгы. Тэдэнэр — багшанар, эмшэлэгшэд, инженернүүд, лётчигууд, арадай судьянууд, далайн онгосонуудай капитанууд, уран зохёолшод, поэдүүд, һаалишад, агрономууд, хонишод, бүд нэхэгшэд, партийна хүдэлмэрилэгшэд, барилгашад. Уужам дэлгэр Эхэ оронойманай эгээл урда, эгээл хойто зүгүүдтэ, сэрэгэй холын гарнизондо, сүл губида, дүлии хүбшэ тайгада, Саяно-Шушенскын, КамАЗ-ай, БАМ-ай барилгануудта ажалша бэрхэ эхэнэрнүүдтэй, урин налархай эхэнэрнүүдтэй уулзанабди. КПСС-эй XXV съездын 4.998 делегадай 1.255-ниинь эхэнэрнүүд байна бшуу.

Манай Коммунис парти, Совет засаг хадаа эхэнэрнүүдэй баатар ажалые үндэрөөр сэгнэнэ. Олон үхибүүтэй эхэнэрнүүдтэ халуун анхарал хандуулна, тусхай орден, медальнуудаар шагнана, «Эхэ-герои» гэһэн үндэр нэрэ зэргэ олгоно.

...Хэжэнгын аймагай «50 лет Октября» совхоздо Юндэн-Доржо Эрхитуевич Жапов, Александра Бимбаевна Доржиевагай гэр бүлэ ажаһуудаг. Энэ гэр бүлэдэ, арбан зургаан үхибүүд хүмүүжүүлэгдэнэ.

Эгээ ехэ басаган Нинань хадамда гаранхай, хэдэн үхибүүтэй болонхой. Дабаажап хүбүүниинь нютагтаа ажаллана.

Энэ гэр бүлэ баян дэлгэр байдалтай, һайн ажаһууна. Тэрэнэй гэр соо бүхы юумэн бии: телевизор, приёмник, холодильник, хубсаһа угаадаг, оёдолой машинанууд. Тэдэнэй хэдэн үхибүүд интернатда байгаад һурана.

Түрэл совхозынь энэ бүлэдэ туһалжа байдаг. Иимэл даа гүрэн түрын халуун анхарал!

Капиталис оронуудтахи эхэнэрэй, эхын байдал ямар гэжэ һананат? Эхэнэрнүүдэй ажал хүдэлмэри олон оронуудта эрэшүүлэйхиһээ һураггүй үнэгүйгөөр, доогуур тоологдодог байха юм. Харин манай совет эхэнэрнүүд эрэ хүнүүдтэй тон адли эрхэтэй. Үхибүүтэй болоходонь, гүрэн түлбэритэй амаралта үгэнэ. Нарайлһан эхэнэрнүүдтэ 1976—1980 онуудта түлбэритэй амаралтые үхибүүнэйнь нэгэ жэлтэй болотор үгэдэг болохонь шуу. Иимэ халуун анхаралые капиталис ямаршье орон дотор үзэхэһөө байха, дуулахашьегүйт.

Манай Эхэ орон дотор эхэнэр, эхэ хүн угаа ехэ хүндэтэй. Энэ арюун эрхые манай эхэнэрнүүд, манай эжынүүд хадаа үнэн сэхэ ажалаараа, баатар габьягаараа, олоной хэрэгтэ оруулһан нангин хубитаараа харюулна.

Эхэ! Уринһаа урин, нангинһаа нангин үгэ! Энэ арюун үгые сэгнэжэ, ойлгожо шадангүй, хүгшэрһэн эхэеэ мартаһан ушарнууд тухай бэшэгүүдэй редакцида ерэхэдэ, тон гомдолтой байдаг. Ехэ тушаалда ороод, бэшэг бэшэхээ болиһон, түрэһэн нютагтаа ерэжэ харагдаха, үзэгдэхээ болиһон заримашуул гайхалдадаг. Тэдэнэр хадаа юһэн һарын туршада эхэдээ үргүүлһэнээ, эхын ууран һү хүхүүжэ тэнжэһэнээ, халуухан гараарнь эльбүүлэн үндыһэнөө, түрэл гуламтаяа мартаһан хүнүүд болоно гээшэ.

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын һайндэр — Мартын найман тулажа ерэбэ. КПСС-эй XXV съездын болоһон түүхэтэ энэ үеын сршон байдалда бүхы совет арадай алдарта басагадаа, эгэшэнэр, дүүнэрээ, зүрхэ сэдьхэлдэ урин дүтэ эхэнүүдээ хүндэлжэ, амаршалгын халуун үгэнүүдые хэлэнэ.

Мандаг лэ эхын зүрхэн!

Георгий ДАШАБЫЛОВ.

Содном ШАРБУНАЕВ

УЯНГАТА ШҮЛЭГҮҮДҺЭЭ

* * *

Хоёр хүнэй,
Хоёр зүрхэнэй
Нэгэдэжэ,
Нэгэ харгыгаар
Аяншалха юм һаань,
Гараа үгыш,
Ябаял урагшаа
Ямаан дабаануудые
Яһала дабан.
Уһа мүрнүүдые
Үгсэһөөр үгсэн,
Эсэсэй дабаанда
Эсээбди гэлсэн,
Ээм дээрэхи
Үргэбшэеэ абан,
Үдэшын бүрэнхыдэ
Үдхэн сайгаа
Уужа садаад,
Уужам һүниин
Үльгэр хөөрэлдөөд,
Үүр хираагаар
Үшөө саашаа
Дабаял даа.

* * *

Эхэ таладаа
Эмээл морёор
Эжэл бидэ хоёр
Һундалдаад ябахабди.
Гансал ши бү
Гасаалаарай, зай гү?
Урилдаһан мүшэтэ
Огторгой доро,
Инагни, хэлыш
Ингэжэ энэ дэлхэй дээрэ
Инагладаг юм гү?
Баглаа сэсэг
Бэлэглэхэдэм,
Уһалжа байгаарай —
Уршыжа болохол.
Дурыем гамнаарай —
Дундаржа болохо.
Дурлаха, уярха
Урлаха, дархалха,
Ургаха, дабшаха
Хуби бии.
Би энэ
Иимэ ехэ
Хубида хүртэлсөөд
Сэгээн уужам
Сэсэгтэ дуулим
Дайда дээгүүр,
Шинингэ урдаһаа
Шэнхинэсэ хатаргаа
Эмниг морнидом
Эрнэгээ нээгээд,
Эдир дурандам
Сэдьхэлээ нээгээд,
Угтажал байгаарай.

* * *

Хараасгаймни,
Аарсанай гараха үе
Дайдын утые
Дали дороо эбхээд,
Дахин айлшалба гү

Хуушан байраш
Хуушан зандаа даа
Зүгөөр ши уургайгаа
Зүбөөр шэнэлхэш
Бишье баһа
Шэнэ гэр барижа,
Шэнээ хүсөө гаргаа

Шэнэ гэрэйм хүшалт

Дабхар уурхай бари
Дальбараануудаа
Далижуулаарай,
Хараасгаймни!
Шарахан хүбүүдшни
Шамаяа, магад оршо
Дулаан оропдоо о
Аяар холоһоонь

Аарсанай гараха үе
Түрэһэн гэрээ

Тэхэрин бусажа

олон. Буряадай комсомолой лауреат Г. Васильевай, Б. Зодбоевой болон бусадай гоё һайхан урлал үнинһөө хойшо мэдээжэ болонхой.

Түрэл партиингаа съезддэ зорюулагдаһан выставкэдэ Г. Васильевай «Залуу хүбүүн», «Шубуу бариһан хүбүүн» гэһэн скульптуранууд, Б. Зодбоевой «Оро үсхэгшэдэй һайндэр» гэһэн триптихэй 2 хубинь харуулагдана.

«Ажалай алдар соло» гээд энэ выставкэ дэмы лэгдээгүй. Коммунизм гуулжа байгаа манай ажалай габьяа зураглан руулагдаа.

Б. БАТОЕВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Уран зурааша И. Алтаевай «Буряад һаалишадай ажал» 2. Ю. Чирковой зураг Уланай совхозой трактор Ц. Доржиевай портрет.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

УРАН ЗУРААШАДАЙ ХОЛБООНДО

Һаяхан Буряадай Уран зураашадай холбооной правлениин эдэбхитэдэй суглаан болобо.

Авторнуудай эрхын талаар зональна управлениин юрист Л. М. Григорьев Хабаровск хотоһоо ерэжэ, уран зурагуудай, скульптура болон бусад урлалай авторнуудай эрхэ тухай зүбшэл үгөө. Хэдэн олон асуудалнуудые, гурим ёһонуудые тайлбарилжа үгөө.

Эхэ оронойманай олон түмэн ажалшад, эмнин зургаанууд эб найрамдалай хэрэгтэ мүнгэн түсэри оруулжа байдаг. Манайшье уран зураашад дэмбэрэл һайхан энэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулха гэжэ шиидэнхэй. Энэ асуудал тус суглаан дээрэ тодорхойгоор хэлсэгдээ.

— Арбадахи табан жэл хадаа эрхим шанаран табан жэл болохонь бүгэдэндэ мэдээжэ. Уран зураашадай зохёохы ажалай, тэдэнэй бүтээлнүүдэй шанарые дээшэлүүлхэ асуудал хадаа шухала асуудалнуудай нэгэн — гээд Буряадай АССР-эй уран зураашадай холбооной правлениин түрүүлэгшэ Д-Н. Дугаров үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

Уран һайканай советэй хүдэлмэриие улам һайжаруулха, шэнэ бүтээл шэлэн ябахада табигдадаг эрилтэнүүдые ехэдхэхэ тухай хэлсэгдээ.

Графигуудай, зураашадай, уралан шэмэглэгшэдэй тусхай секциинүүдые байгуулха, уран зураашадай эрхим һайн бүтээлнүүдые ажалшадай дунда дэлгэрүүлхэ тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Манай корр.

«АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛО»

Түрэл партиингаа ээлжээтэ XXV съездые Эхэ оронойманай ажалшад ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтаба. Манай зохеохы хүдэлмэритэй хүдэлмэришэд, тэрэ тоодо уран зураашад уран һайханайнгаа, удхынгаа талаар үндэр эрилтэдэ харюусаһан бүтээлнүүдээр партиингаа съездые угтаба.

Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музей дотор нээгдэһэн выставкэ энээниие гэршэлэн байна. Уран зураашад Д-Н. Дугаров, А. Казанский, К. Дульбеев, А. Даржаев, М. Оленников болон бусад удха түгэлдэр, уран һайхан бүтээлнүүдые түрэл партиингаа съездэ бэлэг болгон барья.

Эршэтэ ажалай шэнэ илалтануудта ажалшадые зоригжуулга, тэдэнэй бүтээхы хүдэлмэриин туйлалтануудые зураглан харуулга хадаа манай нангин уялга гэжэ зураашад тоолодог. Ажалай түрүүшүүлые, тэдэнэй хүдэлмэриин дүнгүүдые шэнэ зурагуудтаа дамжуулан харуулхые зураашад эрмэлзэнэ. Эндэ К. Дульбеевэй бүтээһэн Зэдын аймагай түрүү хүдэлмэришэдэй портредүүдые, П. Алтаевай «Буряад һаалишадай ажал», А. Бритовагай «Индустриальна пейзаж» болон бусад бүтээлнүүдые нэрлэжэ болоно.

Социалис хүдөө ажахын түрүүшын алхамуудай үедэ эмхидхэгдэһэн артельдэ гү, али коммунада түрүүшын тракторай ерэһэн тухай, шэнэ саг тухай Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Д-Н. Дугаровай «Эхин» гэһэн зураг домоглон хөөрэнэ.

Байгаалиин гоё һайханиие, хүн байгаали хоёрой харилсаа холбоо харуулһан зурагууд выставкэ дээрэ табигданхай. Бэлигтэй зурааша А. Даржаевай «Тохорюунуудай дуун», «Эхин хабар». «Нуурай эрьедэ» гэһэн зурагууд олоной анхарал татана. РСФСР-эй габьяата уран зурааша А. Казанский «Алтан намар», «Намарай Улаан-Үдэ» гэһэн зурагуудаа энэ выставкэдэ табиһан байна. Байгал далай манай уран зураашадай һанал сэдьхэл хододоо буляажа байдаг. Энэшье выставкэ дээрэ Байгалда зорюулагдаһан хэдэн олон зурагууд табигданхай. Тэдэнэй дунда К. Дульбеевэй пастелеэр бэшэһэн зурагууд онсо илгарна.

Портрет зураха талаар манай уран зураашад муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйланхай. Зональна болон «Совет Росси» гэһэн бүхэсоюзна выставкэнүүд дээгүүр Буряадай уран зураашадай бүтээһэн хэдэн олон портредүүд үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө бэлэй. Энэшье выставкэ дээрэ хүнэй доторой байдал ёһотой һайнаар дамжуулжа шадаһан портредүүд олон. Эндэ уран зурааша Ф. Балдаевай бүтээһэн Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агуухэ дайнай ветеран М. Молдавановагай, Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Б. Садыковай зураһан Гүрэнэй шангай хоёр удаа лауреат М. Г. Абахаевай, бэлигтэй зурааша Ю. Чирковой урлаһан Уланай совхозой тракторист Ц. Доржиевай портредүүдые нэрлэмээр.

Уралан шэмэглэлгын талаар уран зураашад горитой хүдэлмэри ябуулжа байдаг. Выставкэ дээрэ табигдаһан бүтээлнүүдэй дунда В. Галкинай хэһэн дурасхаалай медальнуудые, А. Хомяковой шамот хэрэглэн хэһэн бүтээлнүүдые, Т. Тиминагай керамикаар хэһэн урлалнуудые тэмдэглэмээр.

Мүнгэшэ дархашуулай урлаһан бүтээлнүүд харагшадай нюдэ баясуулан, гоё һайханаар харагдана. Ю. Лубсанцыренов, Д. Сосоров, Т. Гармаева болон бусадай хэһэн мүнгэн шэмэглэлнүүд урда сагай уран дархашуулай уг залган ябаа манай урашуулай яһала ехэ дүршэл шадабаритай байһые гэршэлэн харуулна. Үнинэй мэдээжэ дархашуул Р. Нохоров, П. Намсараев гэгшэдэй шэнэ бүтээлнүүд эндэ табигданхай.

Модон дээрэ һиилэжэ, урлал хэдэг хүнүүд манайда

ЁОХОРОЙ ДУУНУУДҺАА

Ёохор наадanай гоё һайханиие уншагшад мэдэнэ ёһотой. Мүнөө дүшэ, таби, жара хүрэжэ ябаһан хүнүүд тэрэниие илангаяа һайн мэдэхэ, өөһэдөөшье һайса хатарһан байха.

Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агуухэ дайнай һүүлэй жэлнүүдэй нажарай һайхан сагта Улаан-Үдэ хотымнай сэсэрлиг парк соохи ёохорой талмай дээрэ ямар хүхюун зугаатай, дуутай, шуутай байдаг гээшэ һэм! Мүнөөшье залуушуул яһала хатардаг.

Ёохор наадан — буряад хүн зоной угай наадан. Тэдэниие һэргээхэ тухай хөөрэлдөөн һаяхай ходо гарана.

Би өөрөө ёохор наадаар һонирходогби. Тиимэһээ хэдэн дуу «Толидо» эльгээбэб.

Үндэр хадын саанаһаа
Үүрэй сайтар хатарая.
Үргэн голой хюруугай
Хайлатар хатарая.
Набтар хадын саанаһаа
Наранай гаратар хатарая.
Нарин голой хюруугай
Хайлатар хатарая.
Буряад уужам орондом—
Байгал-Амарай
магистраль.
Баатар олон залуушуул
Барилга тээшээ яралтай.
Аажам Буряад орондом—
Амар-Байгалай
магистраль.

Айдар олон залуу
Ажал тээшээ яра

Арадай аман зохёол даршагүй баян. Т залуушуул энээниие мэдэжэ, шудалха бшуу. Ёохорой хэды дуунууд мүнөө мар байна гээшэб. Тэдэни гээн, шэнээр дуулаха, ной дунда нэбтэрүүлхэ тэй бшуу.

Мүнөө бии 1920 онуудай ёохорой нэгэ уншагшадай анхаралда наб.

Үндэр дээгүүр
Үргэн совег гэхоя
Үелээд, хүдэлөөд

Коммунис парти

Огторгой өөдэ
Одо мүшэд гэрэлтэй
Олоной дунда хар
Ленин багша хү
Арбан горхо нэг
Ангарын үные
һэ

Арад зоноо хүгжө
Алдарта Ленинээ
һайн

Б. ТАП...

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Съездын хаагдахын урда тээ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ. КПСС-эй XXV съезд тухай информационно мэдээсэл. Кремльдэхи Съездүүдэй ордондо болоһон концерт тухай.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Мүнөө үеын эрилтэдэ харюусамаар»—Г. Ворониной статья. «Хахад харгы дээрээ...—шалгалтын материал.

Гурбадахи хуудаһан тематическа, Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэр—Мартын 8-да зорюулагдана.

Дүрбэдэхи хуудаһан. «Культурна ажабайдалай хронико»—суглуулбари. «Телеграмманууд саг соогоо ябадаг болохо» — репортаж. Хилын саана.

СЭНХИР ЭКРАН

«Орбита». 09.20 — Шэнэ һонин. 09,30 — Мультфильмнүүдэй программа (үнгэтэ). 10.00 — «Лето начинается зимой» — баримтата фильм. 10.15 — Фигурна халтиралгаар дэлхэйн чемпионат. Хоёр хоёрооро халтиралга. Швецигһээ дамжуулга (үнгэтэ). 12.00 — **КПСС-эй XXV съездын хүдэлмэри тухай мэдээсэл** (үнгэтэ). 12.30 — «Ан амитадай ажамидарал» (үнгэтэ). 13.30—«Ханн нэгэдэл» — телевизионно журнал. 14.00 — «Новь таёжной реки» — телевизионно баримтата фильм (үнгэтэ). 14.20. «Үглөөнэй почто» Хүгжэмтэ программа (үнгэтэ). 14.50 — Забһарлалга. 15.00 — Мэдээсэлэй программа (үнгэтэ). 16.00 — Фигурна халтиралгаар дэлхэйн чемпионат. Спортивна хатар. (үнгэтэ). 17.30—Элүүр энхэ байлга. Научно-дэлгэрэнгы программа (үнгэтэ). 18.00 — «Время». **КПСС-эй XXV съезд дээрэ.** 19.00 — «Повесть о женщине» — уран һайханай фильм. (үнгэтэ). 20.35 — — Забһарлалга. 20.45 — — С веком наравне» — баримтата фильм. (үнгэтэ). 21.35 — Осиповой нэрэмжэтэ Гүрэнэй ород арадай оркестр наадаха (үнгэтэ) 21.55 — **Мартын 3-да Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын һайндэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан. «Любовью за любовь»** гэһэн ССР Союзай гүрэнэй академическэ Ехэ театрай зүжэг, хүгжэмынь Т. Хренниковэй. Забһарлалгын үедэ «Время» (үнгэтэ).

ЛУУ ЖЭЛ

Бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы гүрэнүүдтэ таби гаран ондо ондоо календарь бии юм. «Мүнөө ямар жэл бэ?» гэһэн асуудалда элдэб янзын харюу үгтэдэг. Жэшээнь, Иранда 1395-дахи он мартын 22-һоо эхилһэн гэжэ харюусаха, харин ирагайхид 1395-дахи ониие апрелиин 22-һоо эхитэй юм гэжэ хэлсэдэг. Манай эндэ григорианска календарь хэрэглэгдэнэ.

Ази түбидэ ажаһуудаг арадуудай, тэрэ тоодо урданай буряад зоной календарь арбан хоёр жэлтэй юм.

«Ямар жэлдэ түрөө һэмши?» гэжэ үбгэд, хүгшэд заабол асуудаг заншалтай. Жэлээ мэдэхэгүй, миил тэды ондо түрэһэнөө мэдүүлхэдэш, тэдэнэр жэлнүүдые яаралгүйхэнөөр нигэжэ тооложо ородог: хулгана, үхэр, бар, туулай, луу, могой, морин, хонин, бишэн, тахяа, нохой, гахай.

Урдань арбан хоёр жэлые дуунда оруулаад, нютаг бүхэндэ онсо өөрынхеэрээ дууладаг байгаа. Жэшээнь, Байгалай хойто бэеын буряадууд нигэжэ дууладаг байһан:

Алтан дэлхэй нютагтай,
Агал зээргэнэ эдиштэй,
Арбан зүгтөө шурган ябадаг
Ама сагаан Хулгана юм даа.

Аргай даргай эбэртэй,
Аса дүрбэн туруутай,
Аажам тайбан алхан ябадаг
Амтан һүтэй Үхэр юм даа.

Арын модон нютагтай,
Арбан зургаан араатай,
Амитан бүхэниие айлгадаг
Алаг эреэн Бар юм даа.

Будан, будан буудалтай,
Буурал, һаарал үнгэтэй,
Бурьяма хурдан гүйдэлтэй
Будара ехэтэй Туулай юм даа.

Агаар тэнгэри нютагтай,
Алтан бүмбэгэ тоглоомтой,
Аянгын һомо буулгадаг
Абарга хүсэтэй Луу юм даа.

Уулын энгэр нютагтай,
Ута эреэн бэетэй,
Уулзаһан бүгэдые сошоодог
Уран хэлэтэй Могой юм даа.

Дуутай дүрбэн туруутан,
Дурам хара нюдэтэй,
Түүрээн түүрээн хатардаг
Түрын хүлэг Морин юм даа.

Дун сагаан бэетэй,
Дугы сагаан һүүлтэй,
Даржаганатар маарадаг
Дурасхал ехэтэй Хонин юм даа.

Үндэр модон нютагтай,
Үзэм жэмэс эдиштэй,
Уулзаһан бүгэдые дууряадаг,
Үзэмжэ муутай Бишэн юм даа.

Сахир мэлигэн үндэгэтэй,
Шабга улаан нюдэтэй,
Саг сагтаа жэргэдэг
Сагаан алаг Тахяа юм даа.

Хүр хүрхэн дуутай,
Хүрэнгэ зөөри сахигша,
Хүнэй үриин туһамарша
Хүл хурдан Нохой юм даа.

Гайгуун гангар нютагтай,
Гандан дэгээ хамартай,
Газарай хүрьһэ урбуулдаг
Гайхал ехэтэй Гахай юм даа.

Буряад угсаатан хэр угһаа арбан хоёр жэлээ домоглон дуулажа, һайн һайхан ёһо заншалаар дундаршагүй баян баиһыемнай гэршэлнэ.

Буряад литэ соо нэгэ илгаа бии. Юуб гэхэдэ, Байгал далайһаа баруун хойшо һуудаг буряад зон шэнэ жэлые Улара һараһаа (сентябрьһаа) эхилнэ гэжэ тоолодог байгаа. Энээниие Сагаан һара жэлэй эхин гэжэ хэлсэдэг бэлэй. Тинхэдэ Байгал далайһаа зүүн тээшэ һуудаг буряад зон шэнэ жэлые—Улаан зудан һараһаа (февральһаа) тоолодог байна.

Байгалай хойто бэеын буряад зарим нютагуудаар Буддын шажан нэбтэрһэн. Тиихэдэ гансал Алайрай буряадууд шэнэ жэлые Улаан зудан (февраль) һараһаа тоолодог байха юм. Харин Боохон, Оһо, Эхирэд, Баяндай, Нүхэд аймагуудаар шэнэ жэлые эртэ урда сагта хайшан гэжэ тоолодог байгааб, эгээл тиимээр Улара (сентябрь) һараһаа тоолоһоор.

Буряад зомнай эртэ урда сагһаа хойшо байгаалиие шэнжэлдэг, ямар жэл болохоб гэжэ багсаадаг байгаа. Хура бороотой гү, али ган гасуур жэл болохо гү гэжэ тухайлдаг һэн.

1975 оной Сагаа һарада модон хүхэгшэг Туулай жэл гараа һэн. 1976 ондо гал улаан Луу жэл оробо. Энээнэй урда тээхи гал улаан Луу жэл 1916 ондо болоһон.

С. СКОЛЬЖИКОВА.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, теле...

г. Улан-Удэ, ул. ... 35. Телефоны: ред... 2-54-51, приемная—2... зам. редактора — 2... зам. редактора — ... отв. секретаря — 2... секретариат — 2-66... делы: партийной ... 2-60-91, сельского х... 2-64-36, 2-63-86, про... и агитации — 2-56-3... мышленности и строи... — 2-61-35, советско... тельства и быта — 2... культуры и школ — ... писем и селькоров—... информации — 2-34... щественная приёмн... 2-56-62, машинное ... 2-57-63, корректор... 2-35-95, фотолаборат... 2-33-61.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-00433. Заказ № 01...